

Миллий армиямиз —
мустақиллигимизнинг,
тинч ва осойишта
ҳаётимизнинг мустақ-
кам таянчидир.

Ислом КАРИМОВ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАННИНГ 25 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ВАТАН ҲИМОЯЧИЛАРИГА БАЙРАМ ТАБРИГИ

Хурматли аскар ва сер-жантлар, офицер ва генераллар, Қуролли Кучларимиз фахрийлари!

Қадрли юртдошлар!

Шу кунларда бутун халқимиз мамлакатимиз ҳаётидаги буюк тарихий санани байрам қилмоқда. Яъни, Ватан ҳимоячилари куни ва Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ташкил этилганининг 25 йиллиги юртимизда кенг нишонланмоқда.

Ана шу қутлуг айём билан ўз ҳаётини Ватанини ҳимоя қилишдек энг улуг ва олижаноб ишга бағишлаган сиз, азизларни, сизларнинг тимсолингизда бутун халқ-

имизни чин қалбимдан саясий табриклайман.

Бугун, мана шу шонли байрам кунинда буюк давлат ва сиёсат арбоби, Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти, муҳтарам Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг ёрқин хотирасига барчамиз яна бир бор хурмат бажо келтираемиз. Ўтган 25 йил давомида Қуролли Кучларимизни барпо этиш йўлида қўлга киритган беқиёс ютуқларимиз азиз Юртбошимизнинг номи билан чамбарчас боғлиқ эканини чуқур миннатдорчилик билан эсга оламиз.

Ўзбекистон мустақиллик-

ка эришган биринчи кунларда айнан Ислом Абдуғаниевич намён этган принципиал позиция, сиёсий ирода ва азму шижоат туфайли миллий армиямизга асос солинди. 1992 йил 14 январда юртимиз ҳудудида жойлашган барча ҳарбий тузилмалар Ўзбекистон Республикасининг ҳуқуқий тасарруфига ўтказилди. Мана, 25 йилдирки, ана шу тарихий кун Қуролли Кучларимиз пойдевори қўйилган, истиқлолимиз солномасига олтин ҳарфлар билан ёзилган буюк сана сифатида байрам қилинмоқда.

(Давоми 2-бетда.)

МУСТАҚИЛ ВАТАНИМИЗНИНГ ИШОНЧЛИ ҲИМОЯЧИЛАРИ

“Ўзбекистон” халқаро анжуманлар саройида 13 январь кунини Қуролли Кучларимиз ташкил этилганининг 25 йиллиги ҳамда 14 январь — Ватан ҳимоячилари кунига бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди.

Тинчлик ва осойишталигимиз посбонлари — ҳарбийлар байрами мамлакатимизда ҳар йили кенг нишонланади. Бу юртимизда ҳукм сураётган тинчлик-осойишталик ва барқарорлик самарасидир.

(Давоми 4-бетда.)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ВАТАН ҲИМОЯЧИЛАРИ КУНИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИНИНГ 25 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ҲУҚУҚНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ОРГАНЛАРИ, МУДОФАА ВА ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАР ВАЗИРЛИКЛАРИ ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ёшларни миллий истиқлол гоёси ва она Ватанга садоқат руҳида тарбиялаш, юқори малакали кадрларни тайёрлашдаги алоҳида хизматлари, давлатимизнинг мудофаа қудратини янада юксалтириш, миллий хавфсизликни таъминлаш ишига қўшаётган салмоқли ҳиссаси ҳамда ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги фаол иштироки учун фахрий унвон берилсин:

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси»

Маллабоев Абдусаттор Убайдуллаевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Бош штаби бошқармаси бошлигининг ўринбосари
Давлатимизнинг мудофаа қудратини янада юксалтириш, миллий хавфсизликни ва давлат чегаралари дахлсизлигини таъминлаш ишига қўшаётган катта ҳиссаси, миллий манфаатларимизни ҳимоя қилиш ҳамда тинчлик, барқарорлик ва жамоат тартибини таъминлаш борасидаги хизмат бурчини бажариш чоғида мардлик, жасорат ва фидойилик кўрсатгани учун қуйидагилар мукофотлансин:

I даражали «Шон-шараф» ордени билан

Хамраев Абдулла Адхамович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм командири

II даражали «Шон-шараф» ордени билан

Усмонов Лазизжон Собиржон угли — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм командири

Қадилов Дониёр Бахтиёрович — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Жиноят қидирув ва терроризмга қарши курашиш бош бошқармаси бошқарма бошлигининг ўринбосари

(Давоми 5-бетда.)

Шифокор маънавияти

сифатли тиббий хизмат кўрсатишда
муҳим омилдир

Биринчи Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида 25 йил давомида тиббиёт соҳасини ривожлантириш, аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш йўналишида улкан ислохотлар амалга оширилди. Жамиятда ҳар бир инсоннинг малакали тиббий хизматдан баҳраманд бўлиши, аҳолининг кенг қатлами, хусусан, она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш, айрим касалликларнинг олдини олиш борасида кенг қўлмалли ишлар бажарилади.

Бугунги кунга келиб бу борадаги ишлар янгича босқичда давом этмоқда. Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси билан аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш, дори-дармон ва тиббиёт буюмлари билан таъминлашга доир қатор ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинган келгусида соҳа ривожини янги босқичга кўтариши шубҳасиз. Президентимиз шу йил 5 январь

куни соғлиқни сақлаш соҳасининг бир гуруҳ етакчи мутахассислари билан учрашди. Айтиш жоизки, учрашувда кўтарилган қатор масалалар, ечимини кутаётган муаммолар халқимизнинг, тиббиёт фаолларининг юрагидаги гаплар бўлди. Хусусан, Президент виртуал қабулхонасига келиб тушган мурожаатларнинг 7 мингдан ортиғи тиббиёт соҳасига боғлиқдир.

(Давоми 7-бетда.)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармойиши

КИТОБ МАҲСУЛОТЛАРИНИ ЧОП ЭТИШ ВА ТАРҚАТИШ ТИЗИМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ, КИТОБ МУТОЛААСИ ВА КИТОБХОНЛИК МАДАНИЯТИНИ ОШИРИШ ҲАМДА ТАРҒИБОТ ҚИЛИШ БЎЙИЧА КОМИССИЯ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда таълим муассасалари учун ўқув адабиётлари яратиш ва ўқувчиларга етказишнинг мустаҳкам тизими яратилди, бунда Ўзбекистонда таълим берилаётган етти тилда дарслик ва ўқув қўлланмалари нашр этилмоқда. Ахборот-ресурс ва ахборот-кутубхона марказларининг моддий-техника базаси янгиланиб, замонавий электрон кутубхоналар тизимлари фаолият кўрсатмоқда.

Матбуот, ноширлик ва ахборот соҳасида тегишли ҳуқуқий асос яратилган бўлиб, 10 дан ортиқ қонун ва 30 дан ортиқ қонуности ҳужжати қабул қилинган. 1 677 та матбаа корхонаси, 118 та нашриёт давлат рўйхати-га олинган. Замонавий технологиялар би-

лан жиҳозланган Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси, 14 та вилоят ахборот-кутубхона маркази, туман марказлари ва шаҳарлардаги таълим муассасаларида 200 га яқин ахборот-ресурс маркази томонидан аҳолига ахборот-кутубхона хизматлари ҳамда “Китоб олами”, “Шарқ зиёкори” ва “Ўздавкитобсавдотаъминоти” мажмуалари томонидан китоб савдоси хизмати кўрсатиш йўлга қўйилган.

Ёзувчилар уюшмаси ҳузурида ташкил этилган “Ижод” жамоат фонди томонидан ёзувчи ва шоирлар, айниқса, ёш ижодкорларнинг биринчи китоблари кўп минг нусхада нашр этилмоқда.

(Давоми 7-бетда.)

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАННИНГ 25 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ВАТАН ҲИМОЯЧИЛАРИГА БАЙРАМ ТАБРИГИ

(Давоми.

Боши 1-бетда.)

Биринчи Президентимиз ўша оғир йилларда **“Ўзининг буюк тарихи ва аجدодларига муносиб вори бўлган халқимиз мамлакат хавфсизлигини таъминлашга қодир армияни ярата олади”**, деб катта ишонч билан айтган эдилар.

Бугунги кунда ана шу улкан ишончга ҳар томонлама лойиқ бўлган Қуролли Кучларимиз ташкил этилганини барчамиз кўриб турибмиз.

Ҳақиқатан ҳам, тарихан қисқа муддатда мамлакатимиз мустақиллиги, худудий яхлитлиги, чегараларимиз дахлсизлигини, халқимизнинг тинч ва осойишта ҳаётини ишончли ҳимоя қилишга қодир бўлган миллий армия барпо этилди, деб гурур ва ифтихор билан айтишга бугун барча асосларимиз бор.

Собиқ Иттифоқ худудидан турли қуролли тўқнашув ва қарама-қаршиликлар юз бераётган гоят мураккаб шароитда Ўзбекистон Қуролли Кучларига асос солингани, ҳеч муболағасиз айтиш мумкин, ёш давлатимизни қуриш жараёнида ҳал этилган буюк вазифалардан бири бўлди. Айна миллий армиямиз мамлакатимизда эркин, озод ва фаровон ҳаёт бунёд этиш, демократик ислохотларни самарали амалга ошириш йўлида ишончли қафолат, тоғдек таянч бўлиб келмоқда.

Албатта, мустақилликнинг илк йилларида барча соҳалар каби ҳарбий йўналишда ҳам кўплаб оғир муаммолар тўпланиб қолган эди. Аввало, қўшинларнинг моддий-техник таъминот тизими талаб даражасида эмас эди. Ҳарбий тузилмалар ўзининг қурилиши ва жанговар таркиби бўйича янги пайдо бўлган таҳдидлар олдида заиф эди. Энг мушкул муаммо — малакали ҳарбий кадрлар етишмасди. Шунинг учун миллий армиямизни барпо этиш ва ислох қилиш бўйича ҳар томонлама чуқур ўйланган ва узоқ муддатга илжалланган стратегия ишлаб чиқилди.

Ўтган чорак аср давомида ана шу стратегия асосида, Миллий хавфсизлик концепцияси ва Мудофаа доктринаси доирасида кўп ишлар қилинди. Юз бериши мумкин бўлган ҳарбий ҳаракатлар театри ва унинг реал хусусиятлари, илғор хорижий тажрибалар ҳар томонлама ҳисобга олинди. Шу асосда ихчам, яхши таъминланган, юксак жанговар руҳга эга бўлган миллий армиямиз барпо этилди.

Қисқа муддатда ҳарбий округлар, чегара минтақалари, шунингдек, жанговар қобилиятга эга қўшин гуруҳлари, биринчи навбатда, мураккаб жанговар операцияларни амалга оширишга қодир бўлган Ички вазифалар корпуси ва Махсус операциялар бўйича кучлар ташкил этилди.

Бугунги кунда ҳарбий бошқарувнинг самарали тизими шакллантирилди. Қуролли Кучлар таркибидан турли қўшинларнинг ўзaro мувофиқ ҳолда ва ҳамкорликда ҳаракат қилишни таъминлайдиган механизмлар фаолият кўрсатмоқда.

Ҳарбий кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ҳамда малакасини ошириш тизими принциплар жиҳатдан мутолақа янги асосга ўтказилди.

Мустақилликнинг дастлабки йилларида маҳаллий офицер кадрлар юртимиздаги ҳарбий хизматчилар умумий сонининг — шунга эътибор беринг — атиги 0,6 фоизини ташкил этарди. Офицерларни тайёрлаш эса учта ҳарбий билли юртида ва бор-йўғи учта ҳарбий мутахассислик бўйича олиб борилар эди. Амалга оширилган ишлар натижасида қўшимча равишда янги, замонавий учта ҳарбий таълим муассасаси ташкил этилди, курсантларни ўқитиш тизими эса кўп тармоқли асосда йўлга қўйилди.

Юқори бўгин қўмондонлик офицерларини тайёрлаш ҳамда мудофаа қурилиши соҳасида илмий тадқиқотлар ва ишланмаларни амалга ошириш бўйича энг зарур вазифалар самарали ҳал этилмоқда. Бу борада айниқса 1995 йилда ташкил этилган Қуролли Кучлар академияси гоят муҳим ўрин эгаллаб келмоқда.

Шунингдек, армиянинг асосий таянчи бўлган сержантлар корпусини шакллантиришга алоҳида эътибор қаратилди. Сержантларни ўқитиш 2001 йилда илғор халқаро стандартлар асосида ташкил этилган сержантлар тайёрлаш мактабларида 26 та йўналиш ва мутахассислик бўйича олиб борилмоқда.

Қадри дўстлар! Мустақилликка эришганимиздан сўнг фуқароларни муддатли ҳарбий хизматга чақириш тизимини ислох қилиш бўйича ҳам улкан ишлар амалга оширилди. Бунинг натижасида жамиятимизнинг армияга бўлган муносабати тубдан ўзгарди.

Миллий армиямиз ташкил этилган дастлабки йилларда ҳарбий қисмларни ёш аскарлар билан

тўлдиришда жиддий муаммолар мавжуд эди. Собиқ шўро тузумида армияда хизмат қилган катта авлод вакиллари яхши билади, ўша пайтда ҳарбий хизматни ўташ, айниқса, Ўзбекистон ёшлари учун оғир ташвиш ва машаққат эди. Чунки, юртимиз ёшлари асосан қурилиш батальонларига қора ишчи сифатида юбориларди.

Ҳарбий қисмлардаги но соғлом маънавий-руҳий муҳит, устав қоидаларига зид бўлган муносабатлар туфайли қанча-қанча навқирон йигитлар, ота-оналар жабр чеккани — булар ҳаммаси ҳақиқат.

Янги миллий армияни яратишда бундай салбий иллатларга мутолақа чек қўйиш керак эди. Шу мақсадда бир неча йиллар давомида исчи олиб борилди. Жумладан, муддатли ҳарбий хизмат бир йил этиб белгиланди, ҳарбий хизматчиларнинг ижтимоий-маиший шароитлари, озиқ-овқат таъминоти тубдан яхшиланди. Муддатли ҳарбий хизматни ўтаб, реzerwга бўшатишга ёшларнинг ишга жойлашиши ва олий ўқув юртига ўқишга кириши билан боғлиқ имтиёзлар тизими белгиланди. Буларнинг барчаси ҳарбий жамоаларда соғлом маънавий-ахлоқий муҳит шаклланиб, ёшлар ўртасида ҳарбий хизматнинг нуфузи кескин ошишида муҳим омил бўлди.

Ана шу ислохотларнинг мантиқий давоми сифатида фуқароларнинг сафарлиқ чақирув резервдаги ҳарбий хизматни ўташни назарда тутадиган ўзига хос ноёб тизим яратилди. Бу тизимда ёшлар нафақат зарур ҳарбий тайёргарликдан ўтади, балки жисмоний ва маънавий жиҳатдан чиникади. Улар ўзларининг фуқаролик масъулияти, Ватан ҳимоячиси сифатидаги муқаддас йигитлик бурчини чуқур аниқлаб, ўз юртига фидойий инсон бўлиб етишади.

Бугунги кунда миллий армиямиз минг-минглаб ўғлонларимиз учун чинакам мардлик, фидойилик, ҳақиқий ватанпарварлик мактабига айланган, ҳеч шубҳасиз, шу йўлда эришган энг катта ютуғимиздир. Бу ҳақиқатни юртимиздаги барча ота-оналар, бутун халқимиз гурур билан, миннатдорчилик билан эътироф этмоқда.

Ҳозирги кунда оналар ўз фарзандларини армияга кўзда ёш, юракда ҳавотир билан эмас, балки менинг ўғлим ҳақиқий Ватан ҳимоячиси бўлади, деб, юксак ишонч ва фахр туйғуси билан кузатмоқда.

Оналар кўнглидаги розилик — бу бутун халқимиз қалбидаги розилик ифодаси, десам, айна ҳақиқатни айтган бўламан. Хурматли юртдошлар!

Миллий армиямиз ривожланиб бориши билан уни қурол-яроғ ва техника билан таъминлаш бўйича ҳам кенг қўламли чоралар қилинган ўқ отар ва оғир қуроллар, вертолётлар, самолётлар, ҳаво ҳужумидан мудофаа воситалари, автомобиль ва бронетехникалар, алоқа воситалари билан таъминланмоқда.

Ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзоларини ижтимоий ҳимоя қилиш, ҳарбий шахарчаларда замона талабларига жавоб берадиган ижтимоий-маиший шароитлар яратишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Шу мақсадда комплекс дастурлар амалга оширилмоқда. Ана шу дастурлар доирасида 15 миңдан ортиқ ҳарбий хизматчилар оиласи уй-жой билан таъминлангани, айниқса, эътиборлидир.

Ҳеч шубҳасиз, биз бу йўналишдаги тизимли ишларни келгусида ҳам исчи давом эттирамиз.

Мустақиллик йилларида Қуролли Кучлар устидан фуқаролик назоратини амалга ошириш бўйича самарали механизм ишлаб чиқилди. Бу механизм миллий армия фаолиятида очикликни таъминлашда катта аҳамиятга эга бўлмоқда. Шунингдек, ҳарбий қурилиш соҳасидаги сиёсатни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, ҳарбий хизматчилар ва чақирув ёшларидаги фарзандларимизни тарбиялашга фуқаролик институтлари ва жамоат ташкилотларини кенг жалб этишда муҳим роль ўйнамоқда. Мудофаа ва хавфсизлик масалалари бўйича Олий Мажлис палаталари қўмиталари, Мудофаа вазирлиги ҳузурида 2012 йилда ташкил этилган Жамоатчилик кенгаши бугунги кунда Қуролли Кучлар билан фаол ҳамкорлик олиб бормоқда.

Буларнинг барчаси миллий армиямизни халқимизга, халқимизни миллий армиямизга янада яқинлаштиришдек гоят муҳим мақсадга хизмат қилмоқда.

Фурсатдан фойдаланиб, Қуролли Кучларимизни барпо этиш, унинг жанговар қудратини ошириш йўлида фидокорона меҳнат қилган ҳарбийларимизга, шу эзгу ишга ҳисса қўшган барча юртдошларимизга чуқур миннатдорчилик билдираман.

Муҳтарам дўстлар! Ҳозирги вақтда жаҳонда

ва минтақамизда ҳарбий-сиёсий вазият кескин ўзгариб, миллий ва глобал хавфсизлик соҳасида хатар ва таҳдидлар тобора кучайиб бормоқда. Ана шундай ўта масъулиятли вазият ва ҳаётнинг ўзи эришган барча ютуқларимизни, шу билан бирга, йўл қўйган камчиликларимизни чуқур ва танқидий таҳлил қилишни барчамиздан талаб этмоқда. Шу асосда миллий армиямизни янада ривожлантириш ва такомиллаштириш борасида пухта ўйланган ва исчи ҳаракатларни давом эттиришимиз даркор.

Биринчидан, миллий хавфсизлик каби ўта муҳим соҳани қонун талаблари асосида бошқариш самарасини ошириш бизнинг устувор вазифаларимиз қаторига қиради. Афрусски, бу соҳадаги кўплаб ҳужжатларимиз ҳозирги давр талабларига жавоб берамайпти.

Биз миллий хавфсизликни таъминлашда стратегик режалаштириш бўйича аниқ давлат тизимини барпо этишга объектив зарурат сифатида эҳтиёж сезмоқдамиз.

Ушбу тизимда доимо янгиланиб борадиган Миллий хавфсизлик концепцияси марказий ўринни эгаллаши шарт. Мақzur концепцияда Ўзбекистон ташқи сиёсати хос мослашувчанлик ва очиклик тамойиллари, бизнинг яқин қўшилларимиз билан конструктив муносабатларни ривожлантириш устувор вазифа экани акс эттирилиши даркор. Айна вақтда Ватанимиз мустақиллиги ва суверенитети, халқимизнинг маданий-тарихий ўзига хослигини асраш бўйича қатъий кўрсатмалар белгилаб берилиши керак.

Шу муносабат билан муҳим бир ёндашувни яна бир бор таъкидлашни ўринли, деб биламан: **ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блоklarга қўшилмаслик, Ўзбекистон Республикаси худудида хорижий давлатларнинг ҳарбий база ва объектиларини жойлаштиришга йўл қўймаслик, ҳарбий хизматчиларимизнинг хориждаги тинчликпарварлик операцияларида иштирок этмаслик сиёсати содиқ қолиш бундан буён ҳам мамлакатимизнинг принципиал позицияси бўлиб қолади.**

Жаҳонда ва минтақада вазиятнинг ривожланиш динамикасини ҳисобга оладиган бўлсак, вужудга келадиган хавф-хатар ва таҳдидларга муносиб зарба бериш зарурати, шу-

(Давоми 3-бетда.)

2017-yil 14-yanvar, № 4 (8965)

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАННИНГ 25 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ВАТАН ҲИМОЯЧИЛАРИГА БАЙРАМ ТАБРИГИ

(Давоми.)

Бош 1-, 2-бетларда.)

нингдек, бизнинг устувор вазифа ва имкониятларимиз **Ўзбекистон Республикаси Мудофаа доктринасини қайта ишлаб чиқишни талаб этади.**

Фақат ана шундай тизимли ёндашув биз учун миллий хавфсизликни таъминлаш соҳасида ягона, мувофиқлаштирилган ва изчил стратегияни ишлаб чиқиш, мавжуд ресурс ва маблағларни устувор мақсадларга йўналтириш, уларни беҳуда сарфламаслик, иккинчи даражали вазибаларга қалбик кетмаслик имконини беради.

Иккинчидан, Қуролли Кучлар қурилишининг ташкилий тизимини янада такомиллаштириш лозим. Ҳарбий қурилиш соҳасида тўпланган тажрибани ҳисобга олган ҳолда, ҳар қайси ҳарбий округнинг таркибий тузилиши ва вазибаларини аниқлаш даркор. Бу борада улардан айнан қайси вазибаларни ҳал этиш учун фойдаланиш кераклиги, қўшинларнинг қўлланли ва шунингдек, операцияларни ўтказиш йўналишлари бўйича ўзига хос хусусиятларига алоҳида эътибор қаратиш зарур. Шу билан бирга, бизнинг "ҳаво қалқонимиз" — Ҳаво ҳужумидан мудофаа ва Ҳарбий ҳаво кучлари қўшинларини оптималлаштириш вазибалари ҳам катта эътибор ва ресурсларни сафарбар этишни талаб қилади.

Қисқа муддатда уларнинг ташкилий тузилиши ва бошқарув тизимини такомиллаштириш, шунингдек, уларни замонавий техника ва қурол-яроғ билан таъминлаш бўйича комплекс тадбирларни амалга ошириш лозим.

Учинчидан, қўшинларни тайёрлаш борасидаги тадбирларни режалаштиришга оид янгича ёндашувни ишлаб чиқиш муҳим аҳамиятга эгадир. Бу тадбирлар авваламбор ҳарбий бўлинмаларга юқланган вазибаларга, уларнинг тайёргарлик ва таъминлаш даражасига мо бўлиши зарур. Биз учун бу борадаги якуний мезон — амалий натижа, яъни, бутун эътиборни Қуролли Кучларнинг жанговар қобилияти ва тайёргарлигини реал оширишга, уларнинг юқори даражадаги уюшқоқлиги ва самарали ҳамкорлигига қаратишдан иборат.

Тўртинчидан, барча бўғиндаги профессионал ҳарбий кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш бизнинг эътиборимиз марказида бўлиб қолиши зарур. Шу нуқтаи назардан қараганда, мутлақо янги

Қуролли Кучлар академиясини ташкил этиш бу йўналишдаги биринчи қадам бўлиши даркор. Ушбу ўқув маскани Тошкент олий умумқўшин қўмондонлик билим юртининг шонли ҳарбий анъаналарини ва ҳозирги мавжуд академия ҳамда мамлакатимиздаги етакчи илмий-таълим муассасаларида тўпланган фаолият тажрибасини ўзига қамраб олиши керак.

Ишончим комил, бу академия ҳарбий таълимнинг ягона тизимида ҳақиқатан ҳам асосий ўринни эгаллайди, том маънода ҳарбий илм-фан марказига айланади. Академияда лейтенантлар тайёрлаш, фаолият кўрсатаётган офицерлар малакасини ошириш ва шунингдек, армиямиз бошқарув таркибидаги қўмондонлик кадрларини махсус тайёргарликдан ўтказиш давом эттирилади.

Бу вазибани амалга оширишда биз таълим жараёнига энг янги усул ва технологияларни жорий этишимиз, ўқув аудиторияларини замонавий тренажёрлар, ўқув ва лаборатория асбоб-ускуналари ва компьютер техникаси билан жиҳозлашимиз лозим.

Академия тингловчиларининг умумий маданиятини ошириш, уларнинг дам олиши ва спорт билан шуғулланиши учун барча қулай шароитларни яратишимиз даркор.

Бу жараёнда ҳарбий билим юртида ҳақиқатан ҳам таълим олишга муносиб, юксак ақл-заковат ва етакчилик қобилиятига эга бўлган ёшларни аниқлаш учун уларни ўқишга таллаб олишда талабни ошириш лозим. Шу мақсадда мамлакатимизнинг ҳар бир минтақасида икки-учтадан коллеж ва лицейни белгилаб қўйиш керак. Ана шу коллеж ва лицейлар ўзларининг асосий вазибалари билан бирга, олий ҳарбий ўқув юртигаги қирадиган ёшларни чуқур тайёрлаш билан ҳам шуғулланади.

Бундан ташқари, барча олий ҳарбий таълим муассасалари профессор-ўқитувчилари таркибини тайёрлаш, жумладан, уларнинг хориждаги етакчи олий таълим муассасаларида малака ошириш имкониятларидан кенг фойдаланиш мақсадга мувофиқдир.

Бешинчидан, қўшинларни замонавий қурол-яроғ ва ҳарбий техника билан қайта таъминлаш — бугунги ва истикболдаги энг муҳим вазибамиздир.

Афсуски, бу масала биз кутган даражада жадал суръатлар билан амалга оширилмаяпти.

Шу муносабат билан биринчи галдаги вазифа сифатида 2017—2021 йилларга мўлжалланган комплекс дастур ишлаб чиқишимиз керак. Унда ҳарбий аҳамиятга эга махсулотлар сотиб олиш, мавжуд техника воситаларини таъмирлаш ва модернизация қилиш, бу борадаги ишларни мақсадли молиялаштириш бўйича аниқ тадбирлар кўзда тутилиши даркор.

Мамлакатимизда **ҳарбий санаот мажмуасини барпо этиш** вақти келди, деб ҳисоблайман. Шу нуқтаи назардан, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари А.Ж.Раматов бошчилигида мудофаа санаоти соҳасида ягона сиёсатни амалга ошириш учун масъул бўлган тегишли давлат органини ташкил этиш масаласини кўриб чиқиш керак. Унинг таркибига Мудофаа вазирлигининг таъмирлаш бўйича барча корхоналарини, шунингдек, Чирчиқ авиация таъмирлаш заводи ҳамда ўқ-дори тайёрлайдиган "Восток" илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасини ўтказиш зарур.

Келгусида ана шу корхоналар фаолияти самарадорлигини ошириш билан бирга, илмий-ишлаб чиқариш базасини яратиш, сервис марказлари ва қўшма корхоналар ташкил этишга, шунингдек, мамлакатимизнинг етакчи корхоналарида ҳарбий аҳамиятга эга бўлган айрим турдаги махсулотларни ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштиришга алоҳида эътибор қаратиш керак.

Олтинчидан, ҳарбий хизматчиларни ижтимоий ҳимоя қилиш бўйича чора-тадбирлар самарадорлигини ошириш диққатимиз марказида бўлиши даркор. Бу соҳада қабул қилинган давлат дастурини амалга ошириш бўйича янги механизмларни ишлаб чиқиш объектив заруратга айланганини бугун яққол ҳис этмоқдамиз.

Шу мақсадда хизматни ўташ тартиби, фронт орти таъминоти, ҳарбий хизматчиларни уй-жой билан таъминлаш, уларга тиббий хизмат кўрсатишга такомиллаштиришга қаратилган, кўпдан буён ҳаёт талабига айланган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқишни тезлаштириш муҳим аҳамиятга эга. "Ҳарбий хизматни, ички ишлар ва божхона идораларида хизматни ўтаган шахслар ҳамда уларнинг оила аъзоларини пенсия билан таъминлаш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси қонунини қабул қилиш зарур, деб ҳисоблайман.

Маълумки, мамлақати-

мизда жорий этилган, яқка тартибда уй-жойлар қуриш учун узоқ муддатли имтиёзли ипотека кредитлари ажратиш бўйича янги тизим бугунги кунда ижобий натижа бермоқда.

Ана шу тизимни ҳарбий хизматчиларни уй-жой билан таъминлаш бўйича ҳам кенг жорий этиш зарур.

Шу йилнинг ўзида мамлакатимизнинг барча минтақаларида ҳарбий хизматчиларнинг оилалари учун уларга имтиёзли ипотека кредитлари бериш йўли билан уч қаватли 56 та уй-жой биносини барпо этамиз.

Еттинчидан, ёшларимизни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш бўйича узлуксиз олиб бориладиган ишлар биз учун долзарб аҳамиятга эгадир.

Барчамизга яхши маълумки, ватанпарварлик ҳар бир давлат ҳаётининг маънавий асоси ҳисобланади ва жамиятни ҳар томонлама ривожлантириш борасида энг муҳим сафарбар этувчи куч сифатида намоён бўлади. Шунинг учун ҳам фуқароларимизда бизга мутлақо ёт бўлган зарарли таъсирларга қарши мустаҳкам иммунитетни шакллантириш ва Ватанимиз тақдирини учун масъулият туйғусини мустаҳкамлаш бўйича аниқ чора-тадбирларни кўришимиз шарт.

Ана шу мураккаб ишда армия сафарларида мардлик ва матонат, Ватанга садоқат билан хизмат қилиш мактабини ўтаган навиқрон ўғлонларимиз ишончли таянч ва сунъч бўлиб хизмат қилади.

Шу муносабат билан мудофаа ишлари бўйича бошқарма ва бўлимлар бундай ёшлар билан доимо алоқада бўлиши керак. Мазкур бошқарма ва бўлимларнинг бу йўналишдаги ва маҳаллий ҳокимият органлари билан ҳамкорлик қилиш соҳасидаги ваколатларини кенгайтириш муҳим аҳамиятга эгадир.

Шу борада Бош вазир А.Н.Арипов бошчилигида муддатли ҳарбий хизматни ва сафарбарлик қақириви резервидаги ҳарбий хизматни ўтаган фуқароларни ишга жойлаштириш бўйича республика комиссиясини, жойларда эса бевосита ҳокимлар раҳбарлигида вилоят, шаҳар ва туман комиссияларини ташкил этиш яна бир амалий қадам бўлур эди.

Сизларга яхши маълумки, Мудофаа вазирлиги ҳузуридаги Жамоатчилик кенгаши ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш бўйича кўпгина ютуқларга эришмоқда. Шуни

эътиборга олган ҳолда, вилоят ҳокимликлари таркибида ушбу кенгашнинг минтақавий бўлинмаларини тузиш орқали унинг имкониятларини кенгайтириш зарур. Бу бўлинмаларнинг ишини ҳарбий округлар қўмондонлиги билан яқин ҳамкорликда ташкил этиш мақсадга мувофиқдир.

Қадрли дўстлар!

Ҳозиргина баён қилинган барча вазибаларни қатъий ва изчил амалга ошириш биздан миллий армиямизни янада ислоҳ этиш, унинг салоҳияти ва жанговар қобилиятини ошириш бўйича тизимли ишларни давом эттириш ва чуқурлаштириш борасида бутун куч ва имкониятларимизни сафарбар этишни талаб қилади. Айнан шунинг учун мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётининг бошқа соҳалари каби ушбу йўналишдаги долзарб вазибалар ҳам ҳозирги кунда ишлаб чиқилётган **Ўзбекистон Республикасини 2021 йилларда ривожлантириш Ҳаракат стратегиясида** аниқ белгилаб берилмоқда.

Ана шу ўта муҳим ҳужжатга биноан мудофаа соҳасидаги қонунчилик базаси, қўшин гуруҳларининг жанговар таркиби, ташкилий тузилмаси, ҳарбий кадрларни тайёрлаш ва уларнинг сафини тўлдириш самарадорлигини ошириш чоралари кўрилади. Шунингдек, қўшинларни замонавий қурол-яроғ ва техника билан қуроллантириш ҳамда уларни ҳар томонлама таъминлаш масалаларини яхшилашга йўналтирилган аниқ чора-тадбирлар қабул қилинади ва амалга оширилади.

Азиз ва муҳтарам юртдошлар!

Мана шу қутлуғ айёмда ҳарбий соҳада ўзининг масъулиятли ва шарафли бурчини муносиб адо этаётган мард ўғлонларимиз — аскар ва офицерлар, барча Ватан посбонлари, уларнинг ота-оналарига ўз номидан, халқимиз номидан самимий миннатдорчилик билдираман.

Сиз, азиларани, сизларнинг тимсолнингизда бутун халқимизни бугунги улуг байрам — Қуролли Кучларимиз ташкил топганининг 25 йиллик санаси билан яна бир бор чин қалбимдан муборакбод этаман.

Барчангизга мустаҳкам соғлиқ, оилаларингизга бахту саодат, Ватани ҳимоя қилишдек олижаноб фаолиятингизда куч-ғайрат ва ютуқлар тилайман.

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти,
Қуролли Кучлар Олий Бош Қўмондони

МУСТАҚИЛ ВАТАНИМИЗНИНГ ИШОНЧЛИ ҲИМОЯЧИЛАРИ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

...13 январь куни эрталаб Мустақиллик майдонида Мудофаа, Ички ишлар ва Фавқуллода вазиятлар вазирликлари, Миллий хавфсизлик хизмати, Давлат бохжона кўмитаси вакиллари саф тортди.

Ватан ҳимоячилари ҳарбий оркестр мусиқа садолари остида ҳурриятимиз, порлоқ истиқболимиз ва эзгу ниятларимиз рамзи бўлган Мустақиллик ва эзгулик монументи пойига гуллар кўйди.

ҳижатдан такомиллашди. Тузилмаларнинг ҳаракатчанлиги, жанговар қобилияти, ҳарбийларнинг жисмоний ва маънавий тайёргарлиги ошди. Қисм ва бўлинмалар замонавий қурол-яроғ ва жанговар техника билан таъминланди.

Миллий армиямизни профессионал кадрлар билан тўлдириш, ҳарбий хизматчиларнинг тайёргарлигини, билим ва кўникмаларини янада юксалтириш борасида изчил ишлар олиб борилмоқда. Ҳарбий ўқув ҳамда машғулот-

ий-маиший шароитларини яхшилаш, резервга бўшатишдан фўқароларни ижтимоий муҳофаза қилиш ҳам доимий эътиборда.

Ҳарбий хизматчилар учун янги турар жойлар қуриш, мавжуд турар жой фонддини таъмирлаш, замонавий ҳарбий шаҳарчалар барпо этиш ва реконструкция қилиш, узоқ муддатли ипотека кредитларидан фойдаланган ҳолда квартиралар сотиб олиш ва яқка тартибдаги уй-жойлар қуриш учун ер участкалари ажратиш йилдан-йилга кенгайиб бормоқда. Янги йил байрами арафасида ҳам мамлакатимизнинг кўплаб ҳудудларида ҳарбийлар учун янги уй-жойлар фойдаланишга топширилди. Юзлаб ҳарбийларимиз Янги йилни янги уйда қутиб олди.

Муддатли ҳарбий хизматни ўтаган ва ҳарбий қисм қўмондонлигининг тегишли тавсияномасини олган ёшлар мамлакатимиз олий ўқув юртига ўқишга киришда тест синовларида тўплаш мумкин бўлган энг кўп баллнинг 27 фоизи миқдоридан имтиёзли баллга эга бўлмоқда. Бу уларнинг олий ўқув юртига ўқишга кириб, касб-хунар эгаллаши, ҳаётда ўз ўрнини топишида муҳим аҳамият касб этмоқда.

Бу йил Ватан ҳимоячилари куни мамлакатимизда "Ўзбекистон — мустақил Ватанимиз, миллий армиямиз фахру гуруримиз!" шиори остида нишонланмоқда. Ўзбекистон

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 12 январдаги фармонида мувофиқ, Ватан ҳимоячилари куни ва Ўзбекистон Республикаси Қуроли Кучларининг 25 йиллиги муносабати билан ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, Мудофаа ва Фавқуллода вазиятлар вазирликлари ходимларидан бир гуруҳи Ватанимизнинг юксак муқофотлари — орден ва медаллар билан тақдирланди. Ушбу юксак муқофотларни Давлатимиз раҳбари тантанали равишда топширди.

Мамлакатимиздаги тинчлик-осойишталик ҳалқимизнинг энг катта бойлигидир, — дейди Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Бош штаби бошқармаси бўлими катта офицери, «Содиқ хизматлари учун» медали соҳиби Фазлиддин Аҳмадиллаев. — Мен ана шу бойлиқни асраб-авайлаш, мамлакатимиз тинчлиги ва хавфсизлигини таъминлашга ҳисса қўшаётганимдан фахрланаман. Ватанимизнинг юксак медалини кўксимга тақиб менга янада гурурифтхор бағишлайди. Бундай ишончни оқлаш, ҳалқимиз тинчлиги ва фаровонлиги, фарзандларимиз келажакни ҳимоя қилиш учун бор кучимни сарфлайман.

Қуроли Кучлар офицери Лазиз Усмонов, аскар онаси Лайло Жўраева, Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳузуридаги Жамоатчилик кенгаши раиси Иқбол Мирзаа-

...«Ўзбекистон» ҳалқаро анжуманлар саройи байрамона безатилган. Бу ерга сенаторлар, депутатлар, ҳукумат аъзолари, аскар ва сержантлар, офицер ва генераллар, Қуроли Кучларимиз фахрийлари, ота-оналар ва кенг жамоатчилик вакиллари тақлиф қилинган.

Байрам тадбирини Тошкент шаҳар ҳокими Р.Усмонов очди.

Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси янгради.

Ўзбекистон Республикаси Президенти, Қуроли Кучлар Олий Бош Қўмондони Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон Республикаси Қуроли Кучлари ташкил этилганининг 25 йиллиги муносабати билан Ватан ҳимоячиларини самимий табриклади.

Биринчи Президентимиз Ислам Каримов фармони билан 1991 йил 6 сентябрда Мудофаа ишлари вазирлиги ташкил этилган. Давлатимиз раҳбарининг 1992 йил 14 январда қабул қилинган қарорига мувофиқ республикамиз ҳудудида жойлашган барча ҳарбий тузилмалар Ўзбекистон Республикасининг ҳуқуқий тасаруфига ўтказилган.

Ана шу тарихий кун — 14 январь мамлакатимизда Ватан ҳимоячилари куни сифатида кенг нишонлаб келинмоқда.

Ўтган вақт мобайнида Қуроли Кучларимиз ташкилий ва таркибий

лар илм-фан ва техниканинг илгор ютуқлари асосида ўтказилмоқда. Олий ҳарбий таълим муассасаларида ҳар қандай хавф-хатарни бартараф этишга қодир, тезкор қарорлар қабул қила оладиган, замонавий билим ва юксак маънавий-ахлоқий фазилатларга эга офицер кадрлар тайёрланмоқда.

Муддатли ҳарбий хизматга қақирувнинг йилда бир марта амалга оширилаётгани, шартнома асосида хизмат қилиш, сафарбарлик қақируви резервидаги ҳарбий хизматнинг жорий этилгани натижасида ҳарбий жамоалардаги маънавий муҳит тубдан ўзгарди. Ҳарбий хизмат ёшларда мустаҳкам ирода ва характерни шакллантирадиган, жисмоний чиниқиш ва юксак инсоний фазилатлар камол топадиган ўзига хос мактабга айланди. Натияда ёшлар орасида ҳарбий хизматга қизиқиш тобора ортиб бораёттир.

Муддатли ҳарбий хизматга танлов асосида қабул қилинаётгани армия сафларини жисмоний тайёргарлиги ва интеллектуал салоҳияти юксак йигитлар билан тўлдиришда муҳим омил бўлмоқда. Бунинг самарасида аскарлар жанговар тайёргарлик дастурларини, замонавий техника ва технологиялардан фойдаланишни пухта ўзлаштирмоқда.

Ватан ҳимоячиларининг хизматни ўташ ва яшаш жойларидаги ижтимо-

Мудофаа вазирлиги ҳузуридаги Жамоатчилик кенгаши томонидан ушбу мавзуда ҳарбий қисм ва бўлинмаларда, барча вилоятларда, олис қишлоқ ва маҳаллаларда кўплаб учрашувлар, маънавий-маърифий тадбирлар ўтказилмоқда. Уларда тинчлик-осойишталикнинг кадри, бу азиз неъматни асраб-авайлашга барча бирдек масъул экани кенг тарғиб этилмоқда.

лиев ва бошқалар байрам қатнашчиларини Ватан ҳимоячилари куни билан табриклаб, Президентимиз, Қуроли Кучларимиз Олий Бош Қўмондони Шавкат Мирзиёевга ҳарбий хизматчиларга кўрсатилаётган улкан эътибор учун самимий миннатдорлик билдирди.

Тантанали маросим катта байрам концерти билан якулланди.

ЎЗА

ЎЗА суратлари.

2017-yil 14-yanvar, № 4 (8965)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФармониВАТАН ҲИМОЯЧИЛАРИ КУНИ ВА ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИНИНГ
25 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ҲУҚУҚНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ОРГАНЛАРИ, МУДОФАА ВА
ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАР ВАЗИРЛИКЛАРИ ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ
МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

«Дўстлик» ордени билан

Аминов Одил Шадиевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий округ кўшинлари кўмондонининг ўринбосари

Голубенко Алексей Юрьевич — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Тошкент олий ҳарбий-техника билим юрти кафедраси катта ўқитувчиси

Нуржанов Бахитжан Муратжанович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Угай Алексей Платонович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм командирининг ўринбосари

«Мардлик» ордени билан

Азизов Санжар Ханжарович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм командири

Музаффаров Ашрафжон Мирзаевич — Бухоро шаҳар Ички ишлар бошқармаси жиноят қидирув ва уюшган жиноятчиликка қарши курашиш бўлими катта тезкор вакили

Мўминов Кахрамонжон Абдуқосимович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи кўмитасининг Чегара кўшинлари минтақавий штаби чегара райони бошлиғи

Рахимов Мансур Муртазоқулович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Рахматов Борис Акбарович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги хизмати бош муҳандиси

Тоиров Умид Усмонович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм командири

Тураев Бобур Негматжонович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Хужаев Мамасоат Чориевич — Сурхондарё вилояти Фавқулодда вазиятлар бошқармаси Сарийосиё тумани фавқулодда вазиятлар бўлими бошлиғи

Юнусов Ислам Сохибович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

«Жасорат» медали билан

Абляханов Дилиер Кахрамонович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳи командирининг ўринбосари

Адиллов Фаррух Фарходович (мархум) — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм отряди техниги

Алланиязов Алишер Юлдашбаевич — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Аманов Равшан Анварович — Тошкент вилояти Ички ишлар бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди гуруҳи командири

Артиков Адилбай Узақбаевич — Қорақалпоғистон Республикаси Нукус шаҳар ички ишлар бўлими бошлиғининг биринчи ўринбосари

Асқаров Абдуманнон Абдурашидович — Фарғона вилояти Қўқон шаҳар ички ишлар бошқармаси жиноят қидирув ва уюшган жиноятчиликка қарши курашиш бўлими катта тезкор вакили

Ахмедов Шерзодбек Хасанович — Андижон вилояти Балиқчи тумани ички ишлар бўлими жиноят қидирув ва уюшган жиноятчиликка қарши курашиш бўлими тезкор вакили

Баймуратов Зафар Рахимович (мархум) — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм отряди мутахассиси

Баратов Абдуназар Исабаевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳи мутахассиси

Бозоров Икром Эргашевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳи секцияси командири

Гапиров Дилшод Равшанбекович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм эскадрильяси командирининг ўринбосари

Гиясов Саидмурод Саидқабарович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Гулдаев Отабек Келсинбекович — Андижон вилояти Ички ишлар бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди катта мутахассиси

Гуломов Зухриддин Шамсидинович (мархум) — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Жуманиязов Илхом Аширбаевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳи секцияси командири

Закиров Шерзод Алишерович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи кўмитасининг гуруҳи взвод командирининг ўринбосари

Зоҳидов Рустам Хамроевич — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Иргашев Бахром Ильхомджонович (мархум) — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи кўмитасининг Чегара кўшинлари минтақавий штаби чегара райони штаби бошлиғининг ўринбосари

Кодиров Ахмаджон Хатамбоевич — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Кудратов Доврон Бахронович — Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур тумани ички ишлар бошқармаси жиноят қидирув ва уюшган жиноятчиликка қарши курашиш бўлими катта тезкор вакили

Қўзқов Салоҳиддин Нуридинович — Навоий вилояти Ички ишлар бошқармаси ҳарбийлаштирилган ёнгин хавфсизлиги қисми бўлинмаси командири

Маматраимов Урол Маматмуродович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Маннапов Джахангир Бахадирович — Давлат божхона кўмитаси Тошкент шаҳар божхона бошқармаси контрабандага қарши курашиш бўлими катта тезкор вакили

Мансуров Голиб Мустафақулович — Жиззах вилояти Ички ишлар бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди командирининг ёрдамчиси

Мирзаев Темурмалик Нағматилло угли — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи кўмитасининг Чегара кўшинлари минтақавий штаби гуруҳи йўриқчиси

Муродов Дилшод Солихжонович — Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги Тез ҳаракат қилиш республика кўп тармоқли маркази йўриқчи-қутқарувчиси

Надиров Мирзабек Эшбаевич — Самарқанд шаҳар Ички ишлар бошқармаси жиноят қидирув ва уюшган жиноятчиликка қарши курашиш бўлими бўлинмаси бошлиғи

Наҳметдинов Зухриддин Икромович — Сирдарё вилояти Гулистон шаҳар ички ишлар бўлими ҳарбийлаштирилган ёнгин хавфсизлиги қисми бўлинмаси командири

Неъматов Икболжон Исмоилович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Отажанов Батир Наримбаевич — Хоразм вилояти Ички ишлар бошқармаси жиноят қидирув ва терроризмга қарши курашиш бошқармаси ўта муҳим ишлар бўйича катта тезкор вакили

Отамирзаев Улғубек Абдугофурович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм мутахассиси

Раҳманов Акмал Рашидович — Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди катта мутахассиси

Раҳмонов Элёр Илёсович — Бухоро вилояти Ички ишлар бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди катта мутахассиси

Романов Сабит Азатович (мархум) — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Бош штаби бошқармаси хизмати бошлиғи

Сафаров Феруз Саматович — Сурхондарё вилояти Ички ишлар бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди катта мутахассиси

Темиров Аззам Янгибоевич — Давлат божхона кўмитаси Жиззах вилояти божхона бошқармаси контрабандага қарши курашиш бўлими бошлиғи

Тогаев Тулқин Асадиллаевич — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Қоровул кўшинлари бош бошқармаси ҳарбий қисм қоровул бошлиғи

Усманов Аскар Шуқуруллаевич — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Файзиёв Акбаржон Аминович (мархум) — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Ҳамзаев Жамолхон Маҳаматсолиевич — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи кўмитасининг Чегара кўшинлари минтақавий штаби гуруҳи командири

Хасанов Дилшоджон Раҳимтдинович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Чориев Элёр Ахматович (мархум) — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи кўмитасининг Чегара кўшинлари минтақавий штаби хизмати бошлиғи

Шарипов Азизбек Рустамович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Эргашев Дилшод Васиевич — Қашқадарё вилояти Ички ишлар бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди катта мутахассиси

Юлдашов Зарипбай Курбанбаевич — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Юнусов Нодирбек Абдуҷаборович (мархум) — Фарғона вилояти Ички ишлар бошқармаси жиноят қидирув ва терроризмга қарши курашиш бошқармаси ўта муҳим ишлар бўйича катта тезкор вакили

Якубов Султан Нематжанович (мархум) — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий округ бўлими катта офицери

«Содик хизматлари учун» медали билан

Абдиев Аброр Абдумуталович — Наманган вилояти Янгиқўрғон тумани ички ишлар бўлими профилактика катта инспектори

Аденов Бекзод Эркабоевич — Ўзбекистон Республикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги Махсус авария-тиклаш бошқармаси бошлиғи

Акрамов Хайрулло Расулжонович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Тошкент олий умумқўшун кўмондонлик билим юрти кафедраси катта ўқитувчиси

Арақелов Андраник Геннадьевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Бош штаби Бош бошқармаси бўлими катта офицери

Асроров Хуршидбек Комилович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм хизмати катта муҳандиси

(Давоми 6-бетда.)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
Фармони

**ВАТАН ҲИМОЯЧИЛАРИ КУНИ ВА ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИНИНГ
25 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ҲУҚУҚНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ОРГАНЛАРИ, МУДОФАА ВА
ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАР ВАЗИРЛИКЛАРИ ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ
МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА**

(Давоми. Боши 1-, 5-бетларда.)

Ахмадиллаев Фазлиддин Низомиддинович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Бош штаби бошқармаси бўлими катта офицери
Ахромов Умеджон Зайнуллоевич — Самарқанд вилояти Фавқулодда вазиятлар бошқармаси тиббий-биологик муҳофаза бўлини маси бошлиғи
Ачилов Наби Мамараимович — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Қоровул кўшинлари бош бошқармаси ҳарбий қисм қоровул бошлиғи
Бабаходжаев Равшан Тавакалович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм бўлини маси бошлиғи
Белоглазов Дмитрий Валерьевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Бош штаби бўлими бошлиғининг ўринбосари
Вакилов Акбар Раҳматуллаевич — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи кўмитасининг Чегара кўшинлари минтақавий штаби взводи назоратчиси
Еркебаев Андрей Темирович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими
Исанов Валерий Раҳимович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Марказий ҳарбий клиник госпитали бошлиғининг ўринбосари
Исмонов Анваржон Абдуманнобович — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Қоровул кўшинлари бош бошқармаси ҳарбий қисм секцияси командири
Каршибаев Юсуфали Джумакулович — Қарши ҳарбий госпитали бўлини маси бошлиғи
Киличов Нормумин Назарович — Ўзбекистон Республикаси Қуроли Кучлари Академияси кафедраси бошлиғининг ўринбосари
Кучкаров Шўхратжон Кузиевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Марказий ҳарбий клиник госпитали бўлини маси бошлиғи
Матанов Раҳматулло Каримович — Сурхондарё вилояти Ички ишлар бошқармаси ёнғин хавфсизлиги бошқармаси бошлиғи
Махматуродов Собир Бекмуродович — Навоий вилояти Фавқулодда вазиятлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари
Обидов Асхат Замирович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими
Пардаев Акрам Абдуваҳобович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи кўмитасининг Чегара кўшинлари минтақавий штаби взводи командирининг ўринбосари
Пормонов Бахтиёр Пулотович — Транспортдаги Ички ишлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари
Ражабов Отабек Аликулович — Қашқадарё вилояти Ички ишлар бошқармаси жазони ижро этиш колонияси бўлими бошлиғи
Рустамов Илхомжон Ҳамроевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Жиззах олий ҳарбий авиация билим юрти кафедраси катта ўқитувчиси
Сапаров Акрам Умирзакович — Сирдарё вилояти Ички ишлар бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди командирининг ёрдамчиси
Султонов Эрмат Эргашевич — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими
Тиркашев Отабек Шерматович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм штурман-учувчиси
Тошев Анвар Раҳмонович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий округ хизмати бошлиғи

Турғунбоев Нодир Турсунович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм командирининг ўринбосари

Турсунов Шўхрат Ҳамроевич — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Қоровул кўшинлари бош бошқармаси ҳарбий қисм тиббиёт пункти хирург-шифокори

Узаков Муҳиддин Исмоилжонович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм командири

Халимов Шерали Абдугафарович — Тошкент вилояти Янгийўл тумани ички ишлар бўлими эксперт-криминалистика бўлини маси бошлиғи
Хасанбаев Рустам Хабибуллаевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Бош бошқармаси бўлими бошлиғи

Эрманов Адхам Раҳматуллаевич — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Эрназаров Азизжон Хасанович — Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди судьяси

Эшанкулов Алишер Пардабаевич — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Юсупов Атахан Янгибаевич — Қорақалпоғистон Республикаси Эллиққалъа тумани ички ишлар бўлими профилактика катта инспектори

«Шўхрат» медали билан

Адашев Акмалжон Шермирзаевич — Наманган шаҳар Ички ишлар бошқармаси кўриқлаш бўлими милиционер

Адилов Рустам Тўймуродович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳи командири

Азимов Махсудали Мухторович — Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Фаргона вилояти Учқўприк тумани ўқув спорт-техника клуби бошлиғи

Алишаев Собир Турсунбоевич — Самарқанд ҳарбий суди раиси

Алламуратов Эркин Шайманович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм взводи мутахассиси

Ашуров Уктам Рустамович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Бердимуродов Мансур Умидуллаевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳи секцияси командири

Бойқобилов Низомжон Абдуқодирович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳи мутахассиси

Буриев Воҳид Суюнович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм взводи командирининг ўринбосари

Гуфранов Алибек Абдурахимович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги бўлими катта офицери

Джураев Умид Зафарович — Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Техник ва амалий спорт турлари республика маркази бош мутахассиси

Дўсалиев Шўхратжон Тolibжонович — Бухоро ҳарбий суди раиси

Жалилов Отабек Холмуродович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳи командири

Жумабаев Собиржон Эшпулатович — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги махсус отряди катта мутахассис-кинологи

Зиядуллаев Анвар Закиржанович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм взводи мутахассиси

Имамходжаев Аскар Хақимович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Иняминов Ахтамхон Эсанович — Ўзбекистон

Республикаси Давлат божхона кўмитаси Божхона тарифларини тартибга солиш ва тўловлар ҳисобини юритиш бош бошқармаси бошлиғи

Кабилжанов Бахтиёр Рустамович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Қобилов Фахриддин Маҳмадолиевич — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Қоровул кўшинлари бош бошқармаси ҳарбий қисм катта техниги

Кодиркулов Хуршид Холмунович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм командирининг ўринбосари

Курайшев Шерзод Шаҳабитдинович — Ўзбекистон Республикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги Махсус авария-тиклаш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари

Мамаев Аскар Алибаевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳи мутахассиси

Маматов Акмал Равшанович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Самарқанд олий ҳарбий автомобиль кўмондонлик-муҳандислик билим юрти кафедраси мудири

Маматов Ўткир Бахтиёрвич — Бухоро вилояти Фавқулодда вазиятлар бошқармаси Бухоро шаҳар фавқулодда вазиятлар бўлими бошлиғи

Матмусаев Музаффаржон Соткиналиевич — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Ниезов Тулкинжон Эргашевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳи секцияси командири

Пулатов Саид Шарифович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм взводи командири

Рамазанов Исмаил Исмоилович — Ўзбекистон Республикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги Махсус авария-тиклаш бошқармаси Марказ бошлиғининг ёрдамчиси

Раҳимджанов Дилшод Абдуллаевич — Давлат божхона кўмитаси Тошкент вилояти божхона бошқармаси бошлиғининг ўринбосари

Рузиев Ислон Юсуфович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳи мутахассиси

Солиев Улғубек Абдувалиевич — Қашқадарё вилояти Яккабўғ тумани ички ишлар бўлими профилактика катта инспектори

Тошбеков Охонжон Расулжонович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм командирининг ўринбосари

Хонсаидов Мухсинали Маҳмадалиевич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Бош штаби бўлими бошлиғи

Хусанова Сумбула Исламовна — Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги Фуқаро муҳофазаси институти катта ўқитувчиси

Шакирова Гульнора Рафиковна — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Бош штабининг бўлими етакчи мутахассиси

Юсупов Жамолбек Зокир-ўғли — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Яхьяев Отабек Гайратович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти**

Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2017 йил 12 январь

2017-yil 14-yanvar, № 4 (8965)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
Фармойиши**КИТОБ МАҲСУЛОТЛАРИНИ ЧОП ЭТИШ ВА ТАРҚАТИШ ТИЗИМИНИ
РИВОЖЛАНТИРИШ, КИТОБ МУТОЛААСИ ВА КИТОБХОНЛИК МАДАНИЯТИНИ
ОШИРИШ ҲАМДА ТАРҒИБОТ ҚИЛИШ БЎЙИЧА КОМИССИЯ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА**

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Шу билан бирга, ушбу муҳим соҳа ривожини билан боғлиқ аҳоли, хусусан, ёшлар ўртасида китоб мутолааси ва китобхонлик маданиятини оширишда бир қатор муаммолар мавжудлигини қайд этиш лозим.

Аввало, бадий, маърифий, илмий-оммабоп, тарбиявий, ёшларнинг интеллектуал салоҳиятини оширишга қаратилган адабиётларни чоп этиш, улар билан таълим муассасаларини таъминлаш, миллий ва жаҳон адабиёти номояндларининг етук асарларини саралаш, таржима қилиш ишлари пухта ўйланган тизим асосида ташкил этилмаган.

Чоп этиладиган китобларни нашриётлардан худудларга арзон нархларда етказиш, онлайн буюртма бериш ва манзилга етказиш тизими суст ривожланган, шунингдек, аҳолига хизмат кўрсатишда электрон китоб шаклидан кенг фойдаланиш яхши йўлга қўйилмаган.

Таълим ва маданият муассасалари учун китоб харид қилишга маблағлар етарли даражада мавжуд бўлган манбалар ҳисобидан жалб этилмаяпти, китоб сотишга ихтисослашган корхоналар томонидан таълим муассасалари, кутубхоналар ва маҳаллаларда янги китоблар тақдироти йўқлиги, мутолаа маданиятини ошириш, шу жумладан, оммавий-ахборот воситалари орқали тарғибот ташвиқот қилишга қаратилган тadbирлар етарли эмас.

Ушбу соҳадаги мавжуд камчиликларни бартараф этиш, аҳолининг китобхонлик маданиятини юксалтириш бўйича тегишли тақлифларни тайёрлаш мақсадида:

1. Китоб маҳсулотларини чоп этиш ва тарқатиш тизимини ривожлантириш, китоб мутолааси ва китобхонлик маданиятини ошириш ҳамда тарғибот қилиш бўйича комплекс чора-тадбирлар дастурини

ишлаб чиқиш бўйича ишчи гуруҳ ва кичик ишчи гуруҳлар тарҳиби иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Ишчи гуруҳ (А.Арипов)га бир ой муддатда соҳа мутахассислари ва экспертларини кенг жалб қилган ҳолда, илғор хорижий тажрибаларни инобатга олиб, қуйидаги масалаларни атрофлича ўрганиш ва чуқур таҳлил қилиш асосида тегишли тақлифларни ишлаб чиқиш топширилсин:

аҳоли, айниқса, ёшлар орасида бадий жиҳатдан юксак, интеллектуал савияни ўстиришга хизмат қиладиган китобларга бўлган талабни ўрганиш, шу жумладан, ижтимоий сўровлар орқали аниқлаш, нашриётлар томонидан чиқариладиган бадий, маърифий, ёшларнинг дунёқарашини кенгайтиришга доир адабиётларнинг (шу жумладан, электрон шаклда) умумий буюртма рўйхатини шакллантириш тизимининг ҳолати;

китобларни чоп этиш ҳамда аҳолига етказиб беришни ўз ичига олган бошқарув тизимининг, шунингдек, жаҳон адабиётининг энг сара намуналарини ўзбек тилига ва ўзбек адабиётининг энг яхши асарларини чет тилларига таржима қилиш ишларининг танқидий таҳлили;

ноширлар ва адабларни молиявий рағбатлантириш, болалар адабиётига ихтисослашган нашриётларга молиявий имтиёзлар бериш ва моддий қўллаб-қувватлаш тизимини шакллантириш, матбаа корхоналари ва нашриётларга китоб ишлаб чиқариш учун сифатли қоғоз ва матбаа хомашёларини четдан харид қилиш тартибини такомиллаштириш;

китоб тарқатиш тизимини янада ривожлантириш ва аҳолининг кенг қатламини қамраб олиш, китоб маҳсулотларининг нарҳини шакллантириш ва сотиш бўйича аниқ механизмларни ишлаб чиқиш;

ихтисослашган китоб дўконлари учун вилоят, туман марказлари ва шаҳарларда ҳамда қишлоқларда аҳоли гавжум ва қулай худудлардан жой ажратиш ёки ижарага бериш масалаларини қайта кўриб чиқиш, сотув айланмасида китоб улушининг ҳажми 70 фоиздан кўп бўлган тадбиркорлик субъектларини алоҳида статистик ҳисобга олиш ва уларга тегишли солиқ имтиёзлари қўллаш; мавжуд ахборот-кутубхона муассасалари аҳолининг кенг қатламларига хизмат кўрсатиши зарурлигини келиб чиқиб, уларнинг вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар бўйича жойлашиш ва бўйсунуш тартибини қайта кўриб чиқиш, фаолияти ҳамда ўзаро ҳамкорлигини такомиллаштириш;

ахборот-кутубхона муассасаларининг, айниқса, таълим соҳасидаги ахборот-ресурс марказлари фондларини шакллантиришда ўқув адабиётлари билан бир қаторда бадий, маърифий, илмий-оммабоп адабиётлар рўйхатини ҳамда уларни харид қилиш бўйича харажатлар сметасини қайта кўриб чиқиш;

чоп этилаётган китобларни аҳоли ўртасида оммавий ахборот воситалари, жумладан, "Маданият ва маърифат" телеканали орқали тарғиб қилиш, таълим муассасалари, кутубхоналар, маҳаллаларда китоб муаллифлари билан ижодий учрашувларни тизимли равишда ташкил этиш ҳамда таълим муассасалари, айниқса, мактабга ва бошланғич таълимда ўқиш маданияти ва мутолаа кўникмаларини шакллантириш;

таълим муассасаларида синфдан ташқари ўқиш учун тавсия этилган ўзбек ва чет эл адабларининг мум-

тоз ва замонавий асарларини танлаб, хрестоматия адабиётлари рўйхатларини қайта кўриб чиқиш ва ўқув жараёнига мутолаа этилган асарлар асосида иншо ёзиш тизимини жорий этиш, адабиёт тўғрисида фаолиятини моддий қўллаб-қувватлаш тизимини қайта кўриб чиқиш;

худудларда ёзувчи-шоирлар иштирокида китоб байрами ва ярмаркаларини ташкил этиш, аҳоли ўртасида бадий жиҳатдан юксак миллий ва жаҳон мумтоз адабиётлари намуналарини тарғиб қилиш, китобхоналар, босма ва электрон китоб ишлаб чиқарувчилар, китоб сотувчилар ҳамда кутубхоначи ва тарғиботчилар орасида танловлар ("Йилнинг энг яхши китоби", "Энг яхши китобхон оила", "Йилнинг энг яхши болалар китоби", "Йилнинг энг яхши аудио китоби", "Йилнинг энг яхши электрон китоби" каби) ўтказиш тизимини такомиллаштириш.

3. Ишчи гуруҳ (А.Арипов) икки ой муддатда мутасадди вазириликлар, идоралар ва бошқа ташкилотлар билан биргаликда китоб маҳсулотларини чоп этиш ва тарқатиш тизимини такомиллаштириш, матбуот ва ахборот ҳамда ахборот-кутубхона фаолияти соҳасидаги ягона давлат сиёсатини юритувчи ваколатли давлат органини белгилаш, молиявий қўллаб-қувватлаш механизмини ривожлантиришни инобатга олган ҳолда тегишли комплекс чора-тадбирлар дастурини ишлаб чиқин ва тасдиқлаш учун киритсин.

4. Мазкур фармойишнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А.Н.Арипов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2017 йил 12 январь**Шифокор маънавияти**
сифатли тиббий хизмат кўрсатишда муҳим омилдир

рени кузатади, ҳатто ҳозирда, кайфиятидан ҳам таъсирланади. Маънавияти юксак шифокор бемор билан мулоқотга киришганда эринмасдан шикоятини эшитида, даво топиши учун зарур йўл-йўриқлар беради. Хушмуомалалик билан беморга соғайиш умидини бағишлайди.

Хўш, жаҳон стандартлари талаби даражасида юқори сифатли тиббий хизмат кўрсатиш малакасига эга, юксак маънавиятли, етук мутахассисларни тайёрлаш учун биз, педагоглар қандай ишларни амалга оширишимиз лозим?

Тошкент педиатрия тиббиёт институтига талабалар 1-босқичга қабул қилинган, ўртача 15 кун давомида профессор-ўқитувчиларимиз билан учрашувлар ташкил этилиб, соғлиқни сақлаш соҳаси мутахассиси қандай фазилатлар эгаси бўлиши зарурлиги хусусида тушунтириш ишлари олиб борилади. Шунингдек, талаба то шифокор бўлгунча қадар умумий тарзда бериладиган билимларнинг 20—25 фоизини иж-

тимоий-гуманитар фанлар ташкил этиб, уларнинг маънавиятини юксалтириш, юқори даражада тиббий хизмат кўрсатиш маданиятини ривожлантиришга эътибор қаратилади.

Юқори босқич талабалари мутахассислик фанларидан ташқари "Тиббий психология", "Тиббий коммуникация", "Ятрогения" фанларини чуқурлаштирган ҳолда ўрганишади. Бунда улар касб этикаси, шифокор маданиятини шакллантириш, бемор билан мулоқотга киришиш, кийини, ўзини тутиш каби соҳада катта аҳамиятга эга бўлган психологик жиҳатларни ўзлаштиради. Айниқса, "Ятрогения" (шифокор фаолиятидаги хатоликларни ўрганиш) фани малака, етук ва маданиятли шифокорларни тайёрлашда муҳим ўрин тутади. Интерфаол машғулотлар асосида ўтказиладиган дарсда талабалар бутун дунё бўйича шифокорлар томонидан йўл қўйилган хатоликларни ўрганадилар. Беморни қабул қилишдаги дастлабки мулоқотдан тортиб, уни тиб-

бий кўриқдан ўтказиш, ташхис қўйиш, зарур муолажалар олиб бориш, даволаниш учун дори-дармонлар ёзиб бериш, умуман барча жараёнларни кузатиб, таҳлил қилишади. Шунингдек, барча талабаларга ҳар ҳафтада бир (академик) соатлик "Таълим-тарбия ва ахборот" машғулотида ҳам ватанпарварлик, меҳнатсеварлик, фидоийлик, тиббий маданият ва мулоқот тушунчалари бериб борилади.

Билим ва амалий кўникмаларини замонавий тиббиёт талабларига мос равишда ривожлантириш учун талабаларнинг институт клиникаси, йirik шифохоналар, ихтисослаштирилган илмий-амалий тиббиёт марказларида бевоқиф беморлар билан мулоқот олиб бориши йўлга қўйилган.

Биз тайёрлаётган кадрлар жаҳон стандартлари талабларига жавоб бериши учун профессор-ўқитувчиларимиз мунтазам равишда хорижий мамлакатларда касбий малакасини ошириб, тажрибаларини бойитиб келмоқда. Ху-

сусан, ўтган йили 68 нафар ўқитувчимиз хорижда тажриба орттириб қайтди. Шунингдек, хорижий мамлакатларнинг етакчи олий таълим муассасалари олимлари доимий тарзда талабаларимизга мутахассислик фанларини ўргатиб боришмоқда.

Танлаган касби сирларини пухта ўзлаштирган кадрларни тайёрлаш баробарида, уларда инсоний туйғуларни юксалтириб, маънавий оламни бойитиб бориш борасида амалга оширишимиз лозим бўлган ишлар ҳали талайгина. Келгусида умумий амалиёт шифокорларининг малака талаблари, ўқув режа ва дастурларини ривожланган давлатлар тажрибаси асосида қайта кўриб чиқиш лозим. Шунингдек, мавжуд адабиётларни тиббиёт соҳаси энг ривожланган мамлакатларда тўпланган илғор тажрибалар асосида такомиллаштириш зарур. Институтимиз олимлари, етакчи мутахассис ва тадқиқотчилар бу борадаги ишларни амалга оширишга алоҳида эътибор қаратмоқда.

Қаҳрамон ҲАЙТОВ,
Тошкент педиатрия
тиббиёт институти
проректори

Шахриёр билан тўқиз йил мактабда, уч йил академик лицейда бирга ўқиганмиз. Урта катордаги урун парталарининг иккинчисига ўтирдик. Кириш имтихонларига ҳам барабар тайёрланганмиз. Синфдошлар бир-биримизни сенабл чакирдик. Хаммамиз самимий, чин дўстликдан бошқасини билмасдик. Синфимизда истеъдодлилар анча-мунча эди. Шабнам рақоса, Наргиза шоира, масхарабозимиз Шерзод, хаваскор россомини Парвез, уста-механигимиз Бадриддин, эҳе, ҳамма ўзича ниманингдир эгаддан туттанди. Ҳисоб-китобга уста, математигимиз Шахриёр эди. Саксонни тўқсонга кўпайтириб, натижани еттига бўлиб, квадратга оширгунимизча, у жавобни ҳаммадан илгари шароиллатиб айтди, қоғоз-қаламисиз миёда ҳисоблаб қўқяларди. Тўқизинчи синфни тамомлаган, лицейга ҳужжат топширдик. Илгари математика, геометрияга муккасидан кетган бола дабдурустдан та-

Кейин сабринг синовдан қайта-қайта ўтиб, пўлатдек қаттиқлашди. Жанговар машқлардан кейин сергакининг, мўлжални аниқ белгилашинг, сезгирлигинг, эҳтиёткорлигинг қадамба-қадам ошаркан. У ерда ўзимни ўзим енгитишга, ичимдаги дўшманини йўқотишга уриндим. Кераксиз одатларимдан воз кечдим, вақтимни беҳуда сарфламаслик ҳадисини олдим. Яна ҳар хил майда-чуйда, аҳамиятсиз гап-сўзлардан қочиб, ҳаётга сал тепаётган, реал карашни бошларкансан. Ниманидир бажаришдан олдин уни чуқур ўйлаб, пухта режа тўзиб, сўнг ишга киришишга ҳам армия кўниктираркан. Мақсадни аниқ, дадил қўйишни билмасдим, уни ҳам ўргандим, — деди жиддий.

— Кўриниб турибди, — дея гапга қўшилди яна бир синфдошимиз. — Инжиқ Шахриёрни қаерларгадир ташлаб келибсан!

Резерваги аскарнинг ҳиқоясини охиригача индамай тингладик.

Дўстимнинг ҳаётини ўзгартирган бир йил

рих дарслигига ёпишиб, юрган йўлда Миср эҳромларияю Амир Темур авлодлари ноини такоррлаб юрса қилди экан...

Хуллас, уч йил танаффусиз у ўқимаган, ёлмаган тарих китоби қолмади, ҳисоб. Қўлланмалардаги қай бир мавзудан, чигал воқеалардан сўз очманг, қиприқ қоқмай жавоб кайтарди. Яна бизга кўтимир саволларни, дарслиқларнинг аллақайси бурчига тирканган маълумотлардан тестлар тайёрлашни ҳам унутмасди. Кўпчилигимиз унинг биринчи йиллик талаба бўлишини башорат қилардик. Лекин режалар чаппа айланса, ёмон экан...

Икки йил қаторасига омади келмади. Аввал дипломатликка ўқитадиган университетдан, кейин юристлик ҳадисини ўргатадиган дорил-фунундан "йиқилди". Бироқ руҳи чўкмади. Қулларнинг бирида армияга отланиб, мудатли ҳарбий хизматни ўтагани жўнади. "Иродамни чинкириб, сабримни синамоқчиман у ерда. Кейин бўйнимдаги қарзимни ўзишим ҳам керак", деганди кетар чоғи уч-тўрт синфдошга. Ана-мана дейишга улгурмай йил ўтди-кетди. Бурчини кўнгилдагидек бажариб қайтган Шахриёр ҳарбий қисм кўмондонлиги томонидан берилдиган имтиёзли тасвиномага ҳам эга бўлибди. Бундан ҳаммаданам ота-онаси қувонганди.

— Хар ишда ҳикмат бор, десалар ишонмасдим, — дея ҳиқоясини бошлади аскаримиз синфдошлар жамланганимизда. Аскарнинг ҳиқояси қизиқ эшитилди одамга. Негаки, у кўпимиз тулмаган ҳаётинг қайноқ қозонида обдон қайнаб қайтди-да! — Хаммаси яшилликкадир, лекин ўқишга икки йил киролмаганимга ачинмайман. Ростки, кимдир "Сен бир йил ичида шунча улғаясан, одамларга мўносабатинг, мўсалланг ўзгаради, кўп нарсани илғашини бошлайсан деса", ишонмасдим.

— Гапниям тайсалладинг-да, шартта-шартта гапир! Нима ўзгардию, нима жойида қолди? — луқма ташлади қизиконимиз Исроил.

— Э, гапиргани қўясанми, йўқми? Мундоқ ўтирсанг, айтди ҳаммасини. Қочиб кетмайди, — дея Исроилни жердики Шахноза. — Гапирвер, эйтибор берма бунга!

— Армия одамни тарбиялаши, нуқсонларини йўқотиши бор гап экан. Барвақт туришга одатланганимга, ўйку, ўйғониш масаласида унча қийналмадим. Агар бажараётган ишингга астойдил киришсанг, машаққатлари ҳам билинмаскан. Илгари вақтни тўғри қадрламаслигимни сездим. Хар нарсанга чалғийверганимдан вақт етмасди менга. Армияда-чи, соатларнинг тиллопарга тенглигини англайсан.

Чарос НИЗОМИДИНОВА,
"Ma'rifat" мухбири

Ma'rifat

2017-yil 14-yanvar, № 4 (8965)

O'zbekiston — mustaqil Vatanimiz, milliy armiyamiz — faxru g'ururimiz!

Аждодлар жасорати

авлодлар учун юксак намуна

Пойтахтимизда шундай маскан борки, унга бorgan хар бир ёш "Мен ҳам аскар бўлман!" дея қатъий қарор қилади. Юрт тинчлиги, сарҳадлари дахлсизлиги, хар бир қарич тупрогини ганимлардан асраш учун жонини тиккан буюк аждодларимизга мўносиб авлод бўлиш иштиёки билан ёнади. Бу гўша ёшларни тарихни чуқур ўрганиш орқали Ватанини севишга, уни ардоқлашга ўргатади. Бу ерда нафақат харб иши тарихига оид ёдгорликлар, нодир қўлёмалар, қурол-аслаҳаларни, мудофаа истеҳкомлари макетларини томоша қилиш ёрдамида мозийни жонли тасаввур қилиш мумкин, балки юртимизнинг бугунги харбий салоҳияти, мудофаа соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар, Қуролли Қучларимизда мустақиллик йилларида амалга оширилган янгиланишлар билан ҳам танишиш имкони мавжуд. Бу даргоҳ — Ўзбекистон Республикаси Қуролли Қучлар давлат музейидир.

Мамлакатимиз мустақилликка эришгандан сўнг давлатимиз ҳудудида харбий санъат тарихи, турли даврларда юз берган тарихий воқеалар, шу жумладан, давлатчиликнинг юзага келиши, харбий қучларнинг шаклланиши ва ривожланишига беомисл ҳисса қўшган буюк саркарда ва қаҳроманлар ҳаёти ҳамда фаолияти, харбий санъат ва техниканинг ривожланишини холисона ёритиш зарурати туғилди. Ушбу шарафли вазифа 2010 йили ян-

гариланган, бой экспозицияга эга Қуролли Қучлар давлат музейига юклатилди. — Музейимизнинг асосий мақсади Ўзбекистоннинг харбий соҳадаги тарихига оид ёдгорликларни аниқлаш, тўплаш, ўрганиш, сақлаш ва эълон қилиш, улардан харбий хизматчиларни ва аҳолини, айниқса ёш авлодни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда фойдаланишни замон талаблари даражада ташкил этиш, улар асосида маданий, маънавий-маърифий, таълим ва илмий фаолият олиб боришидир, — дейди музей директори Убайдулла Олтинов. — Музей экспозициясида турли бадий ва техник воситалар: стендлар, панно, мультимедиа, фотоэкспозиция, слайдлар, бадий безак, тизимли экспозицион майдон, арт-видео ва бошқа воситалардан фойдаланилган. Айни кунда музейимизда ўн миңдан оид экспонатлар мавжуд бўлиб, улар сони кун сайин ошаяпти. Энг янги харбий тарихга оид экспонатлар ҳисобига музей фонди кенгайламоқда. Жумладан, "Ватан азиз, жасорат мангу" бўлими ҳам янгидан ташкил этилган бўлиб, унда хизмат бурчини ба-

Мангу барҳаёт инсонлар...

Иш кунини яқунлаб, уйга йўл оларканман оқшом пардаси олам саҳнига тушган, бекатга қараб чўзилган торғина йўлакни ёритиб турган чироқлар милтиллаб нур сочиб турарди. Йўлчироқлар бизни кўзлаган манзилимиз томон етакловчи маёққа ўхшайди. Аммо гап ҳозир бу ҳақда эмас. Бамайлихотир одимлаб бораман, ҳаёлимни актиб ўйлар банд этади. Бу яхши, буниси ёмон деб ажратмай, барчани бирдек «бошида кўтариб турган» мана шу йўллар, чироқлар, ав-тоуловлар... кўнйинки, атрофимизни ўраган жамики нарсани инсон ва унинг фаровон ҳаёти учун. Биргина меннинг бекат сари бежавотир боришимни мисол қилиб олсак, шунинг учун ҳам қанчадан-қанча йўл усталари, чироқчилар, богбону йўл тозаловчи инсонларнинг меҳнати, умри сарф бўлган. Шуларни ўйларканман, йўлни кўрган, чироқ ўрнатган, дарахт эканан, гул ўтказган, йўл тозаловчиларнинг ота-сизга минг раҳмат, дея пичирлайман...

Беминнат меҳнат қилиб, ҳаётини халқ тинчлиги, фаровонлиги йўлида хизмат қилишга бағишлаган фидойи хамюртларимиз талайгина. Бундай инсонлар орасида яна бир соҳа вакиллари борки, уларнинг хизмати илинибди мандат қозонди ҳуқуқларига тўғрайдик. Тинч ва осуда ҳаётини осонлаштириш билан Ватан химоячилари, уларнинг ўз бурчини виждонан адо этаётгани хар қанча таҳсинга лойиқ.

Йўл қувувчилар, чироқчилар, богбону гулчилар, фаррошлар... Ватан химоячилари ҳақидаги ҳаёлларга тин бериб, мен раҳмат айтиш қисм керак бўлган инсонлар жуда кўп экан, деган қарорга келдим. Ва эртагаёқ кўшимиз, марҳум харбий хизматчи Бобуржон Мирзаалиев хо-надонига кириб, унинг оила аъзоларига, ота-онасига мана шундай мард, жасур ўғлонни дунёга келтиргани учун раҳмат айтишга аҳд қилдим.

...Кўнгли очик, меҳрибон халқимиз орасида яхши инсонлар жуда ҳам кўп. Эрталаб кўшимчикига чиққанамда бунга яна амин бўлдим. Элу юрт тинчлиги йўлида жонини қурбон қилган катта лейтенант Бобуржон Мирзаалиевни эслаб, оила-сидан, яқинларидан хабар олгани бир гуруҳ юртдошларимиз келишибди. Ўзбекистон давлат санъати ва маданият институти раҳбарияти ташаббуси билан бошланган бу хайрли ишдан Ватан ўғлони Бобур-

жон Мирзаалиев яқинларининг боши осмон қадар юксалгани шундоққина сезилиб турарди.

— Хамюртларимизнинг турмуш ўртоғини эслаб, биздан хол-аҳвол сўраб туришдан кўнглим таскин топади, — дейди Бобуржон Мирзаалиевнинг турмуш ўртоғи Дилшоода Отахонова. — Ҳукуматимизнинг гам-хўрлигини хар он ҳис қилиб тураман. Ватанимизда ҳукм сураётган тинчликка шукроналар айтаман. Шундай кезларда умр йўлдошимнинг ҳаёти увол кетмаганига, айни тинчликнинг хар лаҳзасида унинг умри буй кўрсатиб турганини ҳис қиламан. Елғиз ёдгор — ўғлимиз Мухаммадқодирга тинчлик ва осойишталик энг буюк неъматлиги, унинг қадрига етиш зарурлигини уқтираман. Оиламиз бошлиги зиммасига олган улғу-вазифа — Ватан химояси бугун менинг ҳам ҳаётим мазмунига айланган. Ҳозир Тошкент Олий ўмумқўшин кўмондонлик билан юрти қичиқ сержантима. Ўғлим Мухаммадқодир ҳам келажакда харбий бўлишни мақсад қилган.

Кейинги манзил Ангрэн шаҳри бўлди. Бу ерда ҳам хизмат вазифасини бажариш чоғида халок бўлган марҳум харбий хизматчи Махдумжон Омонова оиласи йўқлиниб, бай-

жарих чоғида халок бўлган харбий хизматчилар ҳақида маълумот бериллади. Музейнинг биринчи қаватидаги экспозициядан Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби А.Алиқулов томонидан яратилган триптих жой олган. Унда жаннатмонанд ўлкамизнинг бетакрор табиати, Соҳибқирон бобомиз ва шавкатли қўшини, Ўзбекистон Республикаси Қуролли Қучлари харбий хизматчиларининг тасвирлари акс эттирилган. Триптих она тупроғимиз, юртимиз ҳудуди ҳамиша халқимизнинг мард, жасур ўғлонлари томонидан мустаҳкам қўрғон каби ҳимояланишни кўрсатади.

Меҳмонлар экспонатлар билан танишар экан, тарихга "вақт машинаси"да ҳаёлан саҳнат қилгандай бўлади. Қадимий турмуш тарзи, қуролсозлик ривожланиши, ўз ҳудудини ҳимоялашда фойдаланилган харбий анжомлар ва қурол-проғлар ҳақида маълумотга эга бўлади. Музей экспонатларидаги ёзувларга кўра, милоддан аввалги VI —милодий III асрларда харбий иш санъати юзага кела бошлаган. Уша даврларга тааллуқли бўлган Сополитепа, Қўйқилган қальа, Тупроққалъа макетларини кўриб қальалар тузилишининг янгича тус олгани, қурилишда асосий эйтибор мудофаага қаратилганига амин бўлиш мумкин. Милодий VII асрга тегишли бўлган жанчи хайкалчаси ўрта асрлардаги қурол-аслаҳаларнинг ривожланиб бориши, жангчилар огир аслаҳалар билан қуроллана бошлагани, совултар келиб чиққанидан далолат беради. Қўшиннинг жойлашиш тизими ҳам тақомиллашгани деворлардаги стендларда акс этган.

"Амир Темур ва теурийдлар даврида харбий иш" бўлимида эса Амир Темур армияси ашқиллий-харбий тузилиши, жанг олиб бориш усуллари тўла ёритилди. Сипоҳларнинг қуроллари — ўқ-ёй, найза, қилч, гурзи, табар, манжаниқ кўрсатилди. Амир Темур портрети, шунингдек, Мирзо Улуғбек, Захриддин Мухаммад Бобур портретлари, Амир Темур давлати харитаси, жанг олоидан қўшиннинг жойлашувини тасвирловчи стендлар, "Амир Темурнинг Тўхтамиш устидан галабаси" деб номланган рангтасвир сасари ташриф буюрувчиларнинг тарих бўйича билимини

мустаҳкамлайди. Жанг пайтларида фойдаланилган кўчма қодир нусхаси, байроқлар, қалқонлар ва жангчилар кийимлари ҳам намойиш этилади.

"Ўзбекистон Республикаси Қуролли Қучларини ташкил этиш жараёни", "Қуролли Қуч-

ларнинг ташкил топиш ва ривожланиш босқичлари" — Ўзбекистон Республикаси замонавий Қуролли Қучларининг жанговар қудрати" бўлимидаги меҳмонлар мамлакатимиз хавфсизлиги, худудий яхлитлиги, сарҳадларимиз дахлсизлиги мустаҳкам қўлларда эканлиги, халқимиз ҳаётининг тинч ва осойишталиги таъминланганига яна бир қарра амин бўлади.

— Музей билан танишиш музей ҳудудида қад қўтарган "Ватанга қасамд" ҳайкалидан бошланар экан, — дейди талаба Зиёла Нуридинова. — Бадиий мажмуада тасвирланган харбий хизматчи — халқимизнинг мўносиб ўғлони байроғимизни кўзга тўтиб қилиб, Ватан химояси учун тиз чўкиб, қасамд қилмоқда. Мунис ва мўтабар она харбий хизматта олган фарзандига оқ фотиҳа бериб, оқ йўл тиламоқда. Бу тасвирдан ниҳоятда таъсирландим. Юртимиз сарҳадларини туну қўч қўриқлаётган бу каби акаларимиз борлиги сабабли ҳам юртимиз тинч, осмонимиз мусофодир.

14 январь — Ватан химоячилари куни. Бу байрам миллий армиямиз, Қуролли Қучларимиз ташкил топиши билан бевосита боғлиқлиги аҳамиятлидир. Музей ходимлари бу сана мўносабати билан бир қатор тадбирлар ўтказмоқда. Хусусан, кўчма экспозиция ташкил этилган бўлиб, у жойларда хар бир ўғилқизга Ватанимиз Қуролли Қучларининг шарафли тарихини сўзлаб бермоқда.

Санобар ЖУМАНОВА,
"Ma'rifat" мухбири

Сурат: Бобуржон Мирзаалиев (марҳум)нинг турмуш ўртоғи Дилшоода Отахонова ўғли Мухаммадқодир билан.

рам билан қутланди. Институт раҳбарияти ўз совгаларини топширди. Хонадон бекиси Мухаббат Омонова билан фарзандлари меҳмонлар ташрифидан беҳад қувонганини таъкидлади.

Хамроҳларга раҳмат айтиб, манзилимга йўналдим. Кетиб борарканман, юрт тинчлиги, халқининг осой-

Хар гал борганимда ўзим ўсиб-ўлғайган Кўкёр қишлоғи болайиқ хотирларимни ёдга солади. Айниқса, бобомнинг иккинчи жаҳон уруши ҳақидаги ҳиқоялари, харбий хизматни ўтаб қайтган акаларнинг завққа тўлиб айтган аскарлик даври таассуротлари мени узоқ йўлга толдирар, қалбимдаги харбийлик либосини кийиш истагимни алангаларди. Ахир ўзим туғилиб ўсган, ота-онам, қаринодошларим азиз билган она Ватанимни қўриқлаш, унга хизмат қилишдан афзал иш борми?

Отам қорхона инжениери, онам боғчада тарбиячи бўлиб ишларди. Мен эса Янгиқўрғон туманидаги 34-мактабда ўқирдим. Уша пайтда юз берган бир ибратли воқеа хотирамдан сира чиқмайди.

Тонгда уйимизга тоғам йўқлаб келиб, эшикда чақира-чақира узоқ туриб қолибди, сезмабман. Ушан-

қўқишга қабул қилиндим. Бу мен учун бемисл бахт, юксак шараф бўлди.

Ўқш даврида подполковник Лазиз Усмонов сингари оқори малакхизли устозларнинг илгор педагогик технологиялар, интерфолл усуллари асосланган машғулотлари орқали тактика, стратегия, ўқ отиш, муҳандислик, алоқа, саф тайёргарлиги, харбий ҳуқуқ, умумхарбий ниҳозомлар, оммавий қиргин қуролларидан ҳимоялашни бўйича қўла билдим олдим. Бу ерда ўрганганларимиз Қуролли Қучлар миқдосида ўтказилган мусобақаларда иштирок этиб, жамоамиз билан галаба қозонганимизда муҳим аҳамият касб этганини фарх билан эътироф этаман.

Ҳозир харбий қисм гуруҳ командирини лавозимидан хизмат қилаяпман. Донишмандларнинг «Инсон умри давомидида ўрганиди», деган пурмаъно ҳикмати исботини ўзим мисолим-

Мен ўз Ватанимнинг посбониман!

да анча бўйим чўзилиб, овозим дўриллаб қолган, кун яримлатиб ўйғонишга одатланиб қолгандим. Бунга пайкаган чоғи тоғам бемалол-гарчилигимга кеқ чўйиш лозимлигини тушунтириш асносида атиги икки оғиз насиҳат қилди: «Аброржон, жияним, одам дегани ўз олди-га қўйган ниятларига эришиш учун хар бир дақиқадан унумли фойдаланишга ҳаракат қилиши лозим. Шундагина кўзлаган марранга етишин мумкин. Мана, сен харбий бўлмоқчисан. Бироқ тартиб ва интизоминг бўлмаса, ўз хоҳиш ва истақларингга жиловлай олмасанг, улардан устун келолмасанг, ҳеч қачон харбий бўлолмайсан. Фақат кучим бўлса етарли, деяётган бўлсанг, чўчварани хом санабсан. Ота-онанг, мен сенга хомийлик қилармик, бироқ харбий қўлолмаймик. Бунинг учун метин ирода, мадонат, ақл-идрок, садоқат каби улғу тўйғуларни англашин керак. Сергак, жасур ва мард йигитларгина харбий бўлади. Сен эса уллаб ётавер!».

Аваллига бироз ўнғайсизландим. Тоғам ўзининг болаларини тергаса бўлмайдим, деб ичимда огриндим ҳам. Лекин кўп ўтмай, у ҳақ гапларни айтётганини, йигитлик дамлари тезда ўтиб кетишини, унинг олтинга тенг фурсатларини мудроқларга алмашиб юбормаслик лозимлигини англадим. Ўз олдимга қатъий мақсад қўйдим. Тоғамнинг ушанда айтган гапларини ўзининг сеvimли касбим бўйича эришаётган хар бир ютуғимда тез-тез эслайман, раҳмат айтаман. У айтган мағнага доим йўлчи олсунг, интизомли бўлишга интилдим. Шу боис ҳавас билан кураш, қўл жанги тўғаракларига қатнашиб, ҳатто республика мусобақаларида муваффақиятга эришдим. Бугунги харбий хамма соҳадан хабардор бўлиши, исталган мавзу бўйича ўз фикрини айта олиши керак, деб ўйлайман. Шунинг учун ҳам ўз устимда хар кун ишайман.

Илм олиш, билимларимни кўпайтириш йўлидаги ширин ташвишларим ўз самарасини берди. Мамлакатимизнинг энг нуфузли олий харбий таълим муассасаларидан бири Тошкент олий ўмумқўшин кўмондонлик билим юртига

да кўраман. Боиси командир ва бошлиқларим подполковник Акмал Ортиков, подполковник Шўҳрат Ашуров, капитан Ниҳомиддин Отахоновдан ҳалигача кўп нарсга ўрганаман, уларнинг маҳоратини, тажрибасини, ҳатто одамлар билан муомала қилишини ҳам қўзатаман, ўзим учун хулосалар чиқараман. Ана шу устозлардан ўрганганларим эвазига 2015 йили Мудофаа вазирилик ўтказган «Энг илгор гуруҳ командирини» мусобақасида қатнашиб, учинчи, 2016 йили эса 2-уринни олдим. Утган йили «Ўзбекистон белгиси» кўкрак нишонин билан тақдирландим.

Хар кун тонги соат 6:00 бўлини-ма билан биргаликда хисмоний тайёргарлик машқларини ўтказамиз. Интернет тармоғига улганган замонавий компьютерлар билан жиҳозланган аудиторияларда назарий билимларимизни бойитамиз. Тушликдан сўнг ўз устимизда мустақил тайёргарлик машғулотлари олиб борамиз. Бу офицерларнинг салоҳияти ошиши, харбий интизомни мустаҳкамлашни, ўзаро дўстлик ва биродарлик муҳити янада кенгайишини таъминлайди.

Дарвоқе, ҳафтада икки марта маънавий-маърифий тайёргарлик, уч марта тарбиявий машғулотлар йўлга қўйилган бўлиб, катта китоб фондига эга ахборот-ресурс марказимиз бизнинг энг яқин кўмақчимизга айланган. Зиё меканидан махсус адабиётлардан тортиб даврий нашрларнинг энг сўнги сонларига-га топиб ўқиб борамиз.

Маънан етуқ, jismonan barkamol харбийларига эга Қуролли Қучларимиз билан бугун хар қанча гуруҳларансак арзийди. Мамлакатимиз мудофаа тизимини мустаҳкамлаш, хавфсизликни таъминлашга қодир замонавий профессионал армиямиз шаклланиши халқимиз эришган энг юксак ютуқлар сирасига қиради.

Атрофимизда, яқин ва узоқ мамлакатларда ҳали ҳам турли урушлар, қарама-қаршиликлар, ниҳозлар тинмаган, халқроқ терроризм каби даҳшатлар хавфи тобора кучайиб бораётган таҳликали даврда мустақил Ўзбекистонимизнинг барқарор тараққиёт йўлидан дадил бораётгани, юртимизнинг тинчлиги ва осойишталигига фақат шукрона айтиш билан чеқланмай, мажзур шариотларни асраб-авайлаш, диёримизни турли бало-қазолардан асраш, сарҳадларимиз дахлсизлигини таъминлаш йўлида хаммамиз хаммиша сергак, бир тану бир жон бўлиб яшашимиз керак.

Аброржон ҚУРБОНАЛИЕВ,
катта лейтенант

Илм-фан — мамлакат тараққийлатишнинг асосидир. Ёшларнинг илмий салоҳиятини юксалтириш, инновацион ғояларини амалиётга татбиқ этиш орқали ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, иқтисодий ривожлантиришга эришилади.

Мана шу мақсадга қаратилган "XXI аср — интеллектуал авлод асри" шиори остидаги илмий-амалий конференция мамлакатимиз ёшларининг илмий салоҳияти юқорилиги, тафаккур уфқлари кенглигини намойиш этди. Тошкент молия институтида бўлиб ўтган тадбирнинг очилиш маросимида навқирон авлодни интеллектуал салоҳиятли, зукко қилиб тарбиялашнинг аҳамияти юқорилиги таъкидланди.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Истеъдод" жамғармаси, Фанлар академияси, Фан ва технологияларни ривожлантиришни мувофиқлаштириш қўмитаси, Ўзбекистон "Камолот" ЁИХ ҳамкорлигида ташкил этилган мазкур конференциянинг худудий босқичлари республикамизнинг барча вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикаси олий таълим муассасаларида бўлиб ўтди.

Ёшларимизнинг теран тафаккури

"XXI аср — интеллектуал авлод асри" шиори остидаги илмий-амалий конференцияда яққол намойён бўлди

Анжуманда ижтимоий-гуманитар, табиий, аниқ, техника фанлари йўналишларида қарийб 1600 нафар ёш иқтидорли олим ва талабалар қатнашди. Иштирокчиларнинг илмий мақолалари 11 жилдлик тўплам ҳолида чоп этилиб, таълим муассасаларига тарқатилди.

Республика босқичида худудий конференцияларда голиб деб топилган 122 нафар ёш олим ва талабалар илмий маърузалари билан қатнашди. Энг муҳими, конференция шўбалиридаги муҳокамаларда илм-фан ва таълим тизимининг етакчи намоёндалари — академиклар модераторлик вазифасини бажаришди. Бундан кўзланган асосий мақсад устозларнинг илмий ва ҳаётий тажрибаларидан самарали фойдаланиш, айна пайтда авлодлар ўртасидаги ҳамкорлик ришталарини мустаҳкамлашдан иборатдир.

— Анжуманнинг ялли йиғилишида "Математикани ўқитишда Шарқ алломаларининг меросидан фойдаланишнинг ўзига хослиги" мавзусидаги маърузам билан қатнашдим, — дейди Андижон давлат университети талабаси Н.Абдуллаева. — Математикани ўқитиш жараёнида ажодларимизнинг бой илмий меросидан фойдаланиш ўқувчиларнинг математикага қизиқишини янада орттириш, уларни юксак маънавиятли этиб тарбиялашда муҳим омили бўлиб хизмат қилади. Масалан, иррационал сонлар мавзусини ўқишда ўқитувчи Абу Райхон Беруний айлана узунлигининг ўз диаметрига нисбати иррационал сон эканини таъкидлагани, функция тушунчасини ўрганишда эркил ўзгарувчи ва эркин ўзгарувчиларнинг ўзгариш ораллиқлари, функциянинг ишоралари, энг катта ва энг кичик қийматлари таърифларини келтиргани, синуслар ва тангенслар жадвалини берганини айтиб ўтиши керак.

Анжуманда "Ананас ўсимлиги ва уни ўстириш йўллари", "Оператив функционал ҳимоя кўзойнаги", "Физика фанида масала ечишини янги 3+6 технологияси", "Органник чиқиндиларни термо-кимёвий қайта ишлаш учун пиролиз қурилмаси" каби маърузалар барчанинг қизиқишига сабаб бўлди. Энг яхши илмий тадқиқотлар муаллифлари Инновацион ғоялар, технологиялар ва лойиҳалар республика ярмаркасида иштирок этиш имкониятини қўлга киритди.

Санобар ЖУМАНОВА,
"Ma'rifat" мухбири

Аскарлар ўз оналари билан суҳбатлашди

Айни кунларда мамлакатимизнинг барча худудидида Қуроли Кучларимиз ташкил этилганнинг 25 йиллиги муносабати билан «Ўзбекистон — мустақил Ватанимиз, миллий армиямиз — фахру гуруримиз!» шиори остида турли маданий-маърифий тадбирлар, учрашувлар, суҳбатлар ўтказилмоқда.

Хусусан, фарзанди Қашқадарё вилоятидаги ҳарбий қисмларда муддатли ҳарбий хизматни ўтаётган тошкентлик ота-оналар, воҳадан келиб, пойтахтимизда йигитлик бурчини адо этаётган аскарлар ўз яқинлари билан Тошкент давлат аграр университетида ўтказилган видеомуроқотда дийдорлашди.

«Менинг ўғлим — Ватан химоячиси» шиори остида

ўтказилган тадбирда сўз олган Ўзбекистон халқ шиори Маҳмуд Тоир ва бошқалар мамлакатимиз мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш, халқимизнинг тинч ва осойишта ҳаёти, сарҳадларимиз дахлсизлигини таъминлаш мақсадида миллий армиямизда амалга оширилаётган изчил ислохотлар юксак самаралар бераётганини таъкидлади.

Видеомуроқотда Қашқадарё вилоятидаги ҳарбий қисмлардан бирида йигитлик бурчини ўтаётган парктентлик оддий аскар Жонибек Сайдалиевнинг отаси Сайдиғани Мухсимов, онаси Инобат Мухсимова ва опаси Мафтуналар ҳам иштирок этди. Айниқса, фарзандини экран орқали кўриб, суҳбатлашган Инобат

опа ҳаяжони ва қувончини яширолмади:

— Ватан химоячиси бўлиш қанчалик шарафли бўлса, Ватан химоячисининг онаси бўлиш ҳам шу қадар шукҳулли эканини яна бир бор чуқур ҳис қилдим. Ўғлим ҳамда у билан бир сафда туриб, хизмат қилаётган бақувват ўғлонларни кўриб, эртамин ишончли қўлларда эканидан гурурландим. Мухими, фарзандим анча улғайибди, гап-сўзларини тинглаб ўқитма-лашганини сездим, кўзларимда йигитларга хос қатъиятни кўрдим. Айниқса, улар учун яратилган шароитлардан кўнглим равшан бўлди. Тадбир ташкилотчиларига барча оналар номидан миннатдорлик билдираман.

Зоҳиджон ХОЛОВ,
«Ma'rifat» мухбири

Ватан химояси — муқаддас бурч

Захирадаги подполковник Норматжон Нурматов миллий армиямиз сафидида самарали ҳарбий хизматни ўтаган юрт ўғлонларидан. Ватан посбонидек шарафли, шу билан бирга, машаққатли соҳага бор билим ва тажрибасини бахш этган Норматжоннинг ибратли умр йўли ва иш фаолиятидан ёшлар ибрат олса арзийди. Шу боис уни келажакимиз эгалари таълим олаётган илм масканларига тез-тез чорлаб туришди.

Бу гал захирадаги офицер Наманган тиббиёт коллежида ташкил этилган байрам тадбири меҳмони бўлди. «Менинг акам — ҳарбий» номли мазкур тадбирда бўлгуси саломатлик посбонлари, айна пайтда миллий армиямиз сафиди йигитлик бурчини ўтаётган аскар ва офицерлар иштирок этди. Норматжон Нурматов эл тинчлиги ва осойишталиги, мамлакатимиз сарҳадлари дахлсизлигини кўз қорачигидек асраётган мард ва жасур ўғлонларнинг шарафли хизматлари, мустақиллик йилларида Ўзбекистон Қуроли Кучларининг қудратини ошириш, моддий-

техник имкониятларини мустаҳкамлаш мақсадида амалга оширилган ислохотлар ҳақида сўзлаб берди.

Наманган шаҳар мудофаа бўлими бўлим бошлиғи, майор Анваржон Қўнқоров ҳарбийлик касбига иштиёқ қўйган ўқувчиларни қизиқтирган саволларга жавоб бериб, ҳар бир ёш эл-юртига садоқатли, буюк аждодларимизга мос мард ва жасур авлод бўлиб улғайишга интилиши зарурлигини таъкидлади. Тадбир иштирокчиларидан йигитлик бурчини ўтаётган аскар Сайфиддин Сайдиғани ҳарбий хизматнинг шарафли ва заҳматли қирралари тўғрисида гапирди, армия йигитлар учун довораклик ва жисмонан соғломлик мактаби эканини ўқитди. Коллежнинг фельдшерлик-лаборатория йўналишида таълим олаётган ўқувчилар тайёрлаган саҳна кўриниши ҳамда Ватан, эрк ва мустақиллик мадҳ этилган куй-қўшиқлар барчада унутилмас таассурот қолдирди.

Ганишер АКБАРОВ,
Дилрабо ЮСУПОВА

Ҳарбий хизмат — саодат

Тошкент шаҳар ХТХҚТМОИДА ҳам Ватан химоячилари кунли ва Ўзбекистон

Anjuman

Қуроли Кучлари ташкил топганининг йигирма беш йиллиги муносабати билан байрам тадбири бўлиб ўтди. Унда институтнинг маънавий-маърифий, илмий ишлар бўйича проректори Акбар Тоғаев, Тошкент шаҳар мудофаа ишлари бошқармаси бошлиғи ўринбосари, подполковник Нурмухаммад Исмоиловнинг "Ватанни севмоқ фарзидир", "Ватан химояси — олий бурч" мавзусидаги маърузаси тингланди. Маърузаларда умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат, эл-юртга хизмат қилиш — саодатлиги, мактабгача таълим муассасалари, умумтаълим мактабларида ҳар бир машғулот, фанни ўқиш ва ўқитиш жараёнида ўқувчилар онгига миллий ғояни сингдириш, уларнинг миллий гурурини шакллантиришда ватанпарварлик тарбиясининг аҳамияти тўғрисида фикр юритилди.

Жонли мулоқот шаклидаги тадбир якунида "Миллий армиямиз — Мустақиллигимизнинг, тинч ва осойишта ҳаётимизнинг мустаҳкам кафолатидир" ҳужжатли фильми намойиш этилди.

— Ўғил-қизлар онгига она юртни эъозлаш, Ватан олдидаги бурчини ҳар лаҳза ёдда тутиш сингари ҳарбий ватанпарварлик тушунчаларини сингдириб боришимиз зарур, — дейди Юнусобод туманидаги 532-мактабгача таълим муассасаси тарбиячиси Сурайё Нурматова. — Бугунги анжуман таҳлилий фикр, амалий ва методик тавсияларга бойлиги билан бошқа тадбирлардан ажралиб турди.

Қурбонбой МАТҚУРБОНОВ,
"Ma'rifat" мухбири

14 январь — Ватан химоячилари кунли ва Ўзбекистон Қуроли Кучлари ташкил этилганнинг 25 йиллиги муносабати билан Каттақўрғон туманидаги 100 та умумтаълим мактабидида "Миллий армиямиз — фахру гуруримиз!" шиори остида жасорат дарслари бўлиб ўтмоқда.

Хусусан, 28-мактаб ўқувчилари афғон уруши иштирокчилари — педагог-

Тинчликнинг қадри бебаҳо

лар Пўлатхон Валиев ва Шерқувват Пиримовларнинг ҳикояларидан тинчликнинг энг олий неъмат эканлигини билиб олишди. 20- ҳамда 10-мактаб ўқувчилари Марказий ҳарбий гарнизонга қарашли ҳарбий қисмга уюштирилган экскурсияда ҳарбийлар ҳаёти, уларга яратилган шароитлар билан яқиндан танишди. Ўқувчилар офицер ва фахрийлар билан учрашув жараёнида юрт қўрғонини мустаҳкам сақлаш ҳақиқий эр йигитлар вазифаси эканини билиб олишди. Тадбирда ўқувчиларда ҳарбийликка ҳавас, мамлакат Қуроли Кучларидан фахрланиш хиссини уйғотадиган видеоролик намойиш этилди.

Бундай учрашувлар ўқувчиларнинг мамлакатимиз сарҳадлари хавфсизлиги, мудофаа салоҳиятини кучайтиришнинг мазмун-моҳиятини англаб етишига кўмаклашди.

Тошмамат ОТАМУРДОБ,
Каттақўрғон тумани ХТМФМТЭБ
маънавий-ахлоқий тарбия шўъбаси
раҳбари

2017-yil 14-yanvar, № 4 (8965)

Китоб даволайди!

Яқинда қизиқ маълумотни ўқиб қолдим: Буюк Британияда китоб терапевти деган касб бор экан. Бундай мутахассислар китоб ўқитиш орқали руҳий муаммолар курсида қолган кишиларни даволаркан. Масалан, иқтисодий қийинчиликдан хавотирга тушган ўрта ёшдаги кишига Фрэнсис Скотт Фицджеральднинг "Буюк Гэтсби", Сол Беллоунинг "Хендерсен — ёмғир қирол", Айрис Мердокнинг "Кўнғирок" номли китоблари тавсия этилади. Аёлларга Одри Ниффенеггер қаламига мансуб "Вақт сайёҳининг рафиқаси", Том Роббинснинг "Жаз оҳанглири" китоби маъқул саналади.

ҳам яратилди. Нашриётлар фаолияти қўллаб-қувватланди. Таълим масканларининг китоб фонди янгиланди. Замонавий кутубхоналар, ахборот-ресурс марказлари бунёд этилди.

Бу эзгу ишлар Президентимиз Шавкат Мирзиёев томонидан изчил давом эттирилмоқда. Давлатимиз раҳбари "Биз ёшларга доир давлат сиёсатини ҳеч оғишмасдан, қатъият билан давом эттирамиз. Нафақат давом эттирамиз, балки бу сиёсатни энг устувор вазифамиз сифатида бугун замон талаб қилаётган юксак даражага кўтарамиз. Ёшларимизнинг мустақил фикрлайдиган, юксак интеллектуал ва маънавий салоҳиятга

Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch

лиси, қачон қарамағ, гавжум. Баъзан бўш жой топиш ҳам муаммо бўлиб қолгани-чи. Керакли китобингизни электрон кидирувга берасизу, зум ўтмай, кўз ўнгингизда муҳайё. Айниқса, кутубхонанинг хорижий тилларда раво сўзлашувчи ёшларни бағрига олиб, суҳбату дийдор кўришишига имкон бераётганининг ўзи қувонарли ҳол.

Техниканинг ютуғидан шодланиб, аудио китобларни эшитиб юрганлар қанча. Ҳар кеч "Ўзбекистон", "Маҳалла" радиоканалларида бадиий асарларнинг радио талқини эфирга узатилади. Дангасароқ одам ўшаларни

Китобнинг менга берадиган иккинчи фойдаси шуки, одамларни қўя турай, ҳайвонлардан бир поғона баландда туришга имкон яратди. Ҳар тугул ҳаётнинг маиший мавзуларини иқир-чиқирларидан холироқ, яшашнинг моҳиятига бошқачароқ назар билан қарашга кўмак беради.

Кейинги масала — мулоқот. Ахир, ҳозирча одамларнинг бир-бирларига кечини эшитиб фикр-мулоҳазаларини етказиб беришнинг ёзувдан бошқа шакли топилган эмас. Масалан, икки юз йилдан кейин дунёга келадиган авлодингизга айтиш-

Шу топда Гётенинг: «Китобхонликка ўрганиш учун қанчалик кўп вақт сарф қилинишини одамлар тасаввур қилолмайдилар. Бунинг учун мен ҳаётимнинг саксон йилини бағишладим. Лекин ҳали ҳам ўргандим, деб айта олмайман» деган сўзлари ёдга тушади.

Болани бир умрлик бундай оғир ва завқли меҳнатга тайёрлашда оиланинг ўрни бекиёс. Ота-она мутолаага меҳр уйғотиши баробарида фарзандини тарбиялаб ҳам боради. Масалан, номаъқул иш қилган фарзандни уриш, танбех беришдан кўра бирор асардан ибратли мисол келтириш орқали тўғри йўлга солган яхши эмасми? Бу билан гўдак хушхулқли бўлиб ўсади, қолаверса, ўша асарни топиб, ўқишга иштиёқи ортади. Тугилган кун ёки рағбатлантириш учун ҳар бир ота-онанинг совғаси китоб бўлса, қаниydi! Баъзан акс таъсир ҳам фойда беради.

Китоб жавонимизда мингдан ортиқ китоблар терилиб турарди. Еттинчи ё саккизинчи синф эдим, чамаси. Ёзги таътилда китоб ўқигим келдию, классик асарлар орасидан Мушфик Қозимийнинг "Қўрқинчли Техрон"ни танладим. Энди ўқишга тушганим, аям қўлимдан китобни олиб: "Авалл мана буларни ўқиб тугат. Буни ўқишга ҳали ёшлик қиласан", дедию, жавонинг юқори растасига қўйиб қўйди. Шу энди ўша китобни ўқигим келаверади келаверади. "Нимаси қўрқинчли экан Техроннинг?" деган савол айланаверади миямда. Ўша китобни ўқиш учун неча-неча асарларни тугатиб юбордим. Ҳамон ружат йўқ. Ҳаёлимнинг бир чеккасида ўша асар тураверади. Ахйри университетни битириш арафасида ўқиб чиқдим. Бироқ негадир Мопассаннинг "Азизим", Маркеснинг "Бузруқнинг қузи" ва бошқа шунга ўхшаш асарларни ўқиб, анчагача ўзига келолмай юрган мен қизиқувчига интиқиб қутганим — "Қўрқинчли Техрон"нинг қўрқинчи сезилмади... Бугун меннинг шу йўл билан китобга қизиқишимни орттирган, саралаб ўқишни ўргатган аямга раҳмат дейман.

Ҳозир ўз-ўзидан ҳеч кимнинг кистовисиз дунёни имконим даражасида, кўпроқ қилишни истаганим, муайян воқеа-ҳодисалар қизиқтиргани, замоннинг зиели кишилари билан ҳамнафас, ҳамфикр бўлишни хоҳлагани ваҳидан, гоҳида тушунликка тушганда, гоҳида ёлғизликдан нажот излаб, қўлимга китоб оламан.

Китоблардан толган ҳикматим, олган хулосам оддий. Умри давомида битта китобни варақламай ҳам яшаб ўтиш мумкин, бироқ ўзини ҳурмат қилган одам, албатта, китоб ўқийди. Китобхон — ўзини тафтиш қилишга, дунёни англашга уринган одам.

Севара АЛИЖОНОВА,
Ўза шарҳловчиси

Ўзини ҳурмат қилган китоб ўқийди

Кўплаб хорижий давлатларда яхши бир одат бор. Одамлар китоб ёки газета-журнални ўқиб бўлгач хиёбондами, бекатдами ўриндиққа қўйиб кетади. Унинг ўрнига ўтирган бошқа одам ўша нашрни беҳижолат ўқийверади. Мисол учун, Александр Дюманинг "Уч мушкетёр" романи ҳам Париж бульварларида ўқилган, ташлаб кетилган китобчалар кўринишида дунёга келган.

Мамлакат ривожини таълим асосига қурган японлардан ҳам ибрат олса арзийди. Улар ҳар куни қирқ дақиқалик вақтини албатта мутолаага ажратар экан. Бу одат оилада болаликдан шакллана боради.

Хуллас, тараққиётни кўзлаган давлат борки, халқини китобга ошно этишнинг турли йўлу усулларини излаётди. Биринчи Президентимиз Ислом Каримов Ўзбекистонни ҳар томонлама ривожлантирди, халқимизнинг дунёқарошини ўзгартди. Мустақилликнинг илк йилларидан, ўтиш даврининг қийинчиликларига қарамай, таълимга, баркамол авлод тарбиясига устувор аҳамият қаратди.

Юксак маънавият — энгилмас куч

Доно давлат раҳбари халқининг турмуш даражаси, сийхат-саломатлиги баробарида унинг маънавиятига ҳам алоҳида эътибор қаратади. Биринчи Президентимиз Ислом Каримов Ўзбекистонни ҳар томонлама ривожлантирди, халқимизнинг дунёқарошини ўзгартди. Мустақилликнинг илк йилларидан, ўтиш даврининг қийинчиликларига қарамай, таълимга, баркамол авлод тарбиясига устувор аҳамият қаратди.

"Фаразларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт!", "Тарихий хотира-сиз келажак йўқ", "Юксак маънавият — энгилмас куч" «Адабиётга эътибор — маънавиятга, келажакка эътибор» каби асарлар замирида ўқишга, изланишга улкан даъват бор. Мамлакатимизда бунинг учун кенг шароит

эга бўлиб, дунё микёсида ўз тенгдошларига ҳеч қайси соҳада бўш келмайдиган инсонлар бўлиб камол топиши, бахтли бўлиши учун давлатимиз ва жамиятимизнинг бор куч ва имкониятларини сафарбар этамиз" деб таъкидлади.

Президентимиз бу мақсадга эришишнинг асосий омилларидан бири китобхонлик маданиятини ошириш, ёшларни китобни севишга ўргатиш зарурлигини алоҳида қайд этди. Бу ҳаётини даъват ҳар биримизнинг, ота-оналар ва кенг жамоатчиликнинг онги ва қалбидан мустаҳкам ўрин эгалламоқда.

Китобхон учун танлаш имконияти

"Китоб олами" дўконига бордим. Кимдир излаган китобини топганидан мамнун харидга ошиқяпти, вақти бемалолроғи бўлса, шинам ўриндиққа ўтириб олганча, дунёни унутиб сеvimли асарига шўнғиб кетган. Ичкари кираверсам, кичкинтойлар бурчагида тўрт-беш яшар атрофидаги ўғли ва қизини икки ёнига олиб, она китоб ўқимокда. Разм солсам, "Ўзбек халқ эртақлари" экан. Тўсатдан бола ўрнидан турди-ю, китоблар растаси томон югурди. Китобларни эринмайгина кўздан кечираётган отани қандайдир расмин кўришга ундади. "Бахтиёр ва маърифатли оила", кўнглимдан ўтказдим.

Дугонам билан дилдан суҳбатлашиб, ўзимизча ўқиган асарларимиздан олган таассуротлар билан бўлишиш, фикр алмашиш учун биз танлайдиган кўноқ — қўпична, "Book safe" бўлади. Бир финжон қаҳва устида юракка яқин кишини билан адабиётми, ижодми, жудаям берилиб кетсак, ҳаёт ҳақида суҳбатлашишга нима етсина! Атрофингизда яна шундай илму китобга ошно ёшлар бахшлашиб ўтиришди. Севиниб кетасан-да киши!

Миллий кутубхона-ку, буткул ўзгача даргоҳ. Қувонар-

тинглаб ҳам китоб ўқигандек завқ олиши мумкин. Бугеги энди китобхоннинг танлови. Халқимиз билимини, дунёқарошини бойитсин, деб қилинаётган ишлар ҳаммаси.

Китобсеварлар жиноятчи чиқмайди

Китоб-китоб деймизу, ҳар бир ишини моддий ва манфаатга қурувчи одамзодга унинг афзаллиги ва фойдаси ўқитилмагунча бу бебаҳо буюмнинг қўлга олиниши душвор.

Хўп, масалани сизнинг кўнглингиздагича қўямиз: китоб бизга нима беради? Ҳар гал шу саволни ўзимга-ўзим берганимда, қониқтирувчи уч-тўрт сабаб топилди. Нима дейсизми? «Хуррият» газетасининг 2012 йил 1 август сонидида «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси бош муҳаррири Ахрор Аҳмедов билан китобхонлик мавзусида суҳбат босилди. Унда «Ҳеч қайси жиноят китоб устида амалга ошмайди. Одам телевизор кўриб, видео кўриб, компьютердан туриб, тўйдан чиқиб жиноятга қўл урган бўлиши мумкин, фақат китоб ўқигандан кейин эмас...» каби мулоҳаза келтирилди.

Ҳақ гап. Китоб қўлимизни пулга тўлдириб қўямаслиги ростдир, лекин жиноятдан, кишидан саклашга нима дейсиз? Энг бебаҳо неъмат — умрингизни тўрт девор ичида бесамар ўтишидан асрамайди! Демак, гап фақатгина моддий фаровонликда ҳам эмасга ўхшайди! Шу ўринда бир курсдошим билан баҳсимиз ёдимга тушди. У «Инсониятга бошқа сайёрани кашф қилгандан янги таомини кашф қилган фойдалироқ», деганди. Балки ўзича ҳақдир... Унинг фикрига рози бўлсак, одам фақат бу дунёга қорин гамида келиб, қорин гамида кетар экан-да. Илми, санъатми, хуллас, қориндан бўлак ҳамма машғулотни, ана, бошқа мавжудотлар қилаверсин! Бизга қорнимиз тўйса, тўй қилсак, кифоя!

ни истаган юрак изхорингизни сўздан бошқа қай йўсинида ифода эта оласиз? Бу билан сиз ҳам китоб ёзинг, демоқчимасмиз. Неча асарлар олдинги ҳаёт, одамларнинг турмуш тарзи, машғулотлари, ўй-фикридан шу китоблар бохабар қилмаганида, ўзингиз бориб, улар билан учрашиб, суҳбатлашиб келармидингиз? Демак, китоблар умри бир инсон умридан ҳам узунроқ, бир инсон фалсафасидан ҳам қадимроқ бўлиб чиқяпти. Сиз бунақа фалсафаларнинг қанчасини ўзингизники қилиб олишингиз, қанча умрларни яшаб кўришингиз мумкин, китоблар ҳисобига!

Ақсарият одамларнинг бадавлат бўлиш истагига ҳам китоб, билим, ақл орқали эришилади. Хуллас, китобнинг одамга берадиганлари кўп. Оладигани эса вақтингиз дардингиз.

Ўзингизни ҳурмат қиласизми?

Мутолаа — меҳнат. Китобни кино кўргандай, муסיқа эшитгандай йўл-йўлакай ўқиб бўлмайди. Ҳафсала, кунт лозим. Одамзод ҳаммиса энгилликка интилади, осонини танлайди. Шу сабабли ҳам мутолаа энг охириги ўринга тушиб кетади. Бу — инсоннинг ўзини қийнашни истанганидан, дангасалигидан.

Иккинчи омил — китобхонлик қўнимқасмининг йўқлиги. Китобни кўзи кўриб, қўли ушлаб ўрганмаган одамнинг бирданига китобхон бўлиб қолиши амримаҳол.

Ахборотнинг кўплигини ҳам сабаб қилиб келтириш мумкин. Турли маълумотлар билан тўлган мия «ортиқча озуқа»га эҳтиёж сезмас балки?

Бу ва бошқа омиллар халқнинг ёппасига китобхон бўлмаслигини тасдиқлайди. Ўзини енган, болалигидан китоб ўқиш қўнимқасини ҳамда ахборот ва билимларни саралай олиш қобилиятига эга бўлган одамдангина китобхон чиқади.

Diqqat, yangi rukn: Hunarmandlik hikmati

Аждодлардан авлодларга, устоздан шоғирдага ўтиб келаётган миллий хунармандчилигимизнинг ҳар бир йўналиши битмас-туғамас ҳикмати ўзида жамлаган. Ўзбек миллий хунармандлик мактабининг қадим илдишлари бебаҳо ва нодир мерос бўлибгина қолмай, катта тажриба манбаи ҳамдир. Уста Ширин Муродов, Мирвоҳид Усмонов, Мўмин Султонов сингари машҳур хунармандлардан ташқари, кўплаб миллатдошларимиз ўз касбига кўшимча равишда хунармандлик билан шуғулланган. Хусусан, Форобий боғбон, Саккокий пичоқчи, Хожа Баҳовуддин Нақшбанд мисгар, Завқий маҳсидўз-косиб бўлган. Адабиёт намояидаларидан Паҳлавон Маҳмуд пўстиндўзлик, Абу Бакр Шоший қулфозлик, Абдулла Қаҳҳор темирчилик, Мирмуҳсин кулоллик билан шуғулланган. Хунарнинг улуглигини ҳазрат Абдураҳмон Жомий шундай изоҳлайди: “Олтин топмагину ўргангин хунар, хунарнинг олдида ҳасидир олтин-зар”.

Бугунги кунда ҳам ўз хунарини пухта эгаллаган замондош уста-хунармандлар аждодлардан мерос хунарларни нуносиб давом эттириб, асрий анъаналарни қайта тиклаш, келажак авлодларга етказиш, уларни янада тақомиллаштириш бўйича изчил изланишлар олиб бормоқда. Газетамизда янгидан ташкил этилаётган «Hunarmandlik hikmati» рўкни остида уларнинг хунар ўрганиши ва истеъдодини рўёбга чиқариш борасида босиб ўтган машаққатли йўли, захматли меҳнати, миллийлик ва замонавийликни уйғунлаштириш тажрибаларини ёритиб боришни мақсад қилдик.

Бугунги мақоламиз Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган санъат арбоби Анвар Илхомовнинг ҳаёт йўлига бағишланади.

Рўёдан рўёбга

1967 йил. Олий маълумотни тасдиқловчи дипломга эга бўлган Анвар пойтахтимиздаги тўқимачилик комбинати саройининг ички ва фасад қисми дизайни учун эълон қилинган танловга интерьер лойиҳасини тузиб, ҳайъат кўригига топширди. Катта-кичик иморатлар дизайни устида ишлаб, озми-кўпми тажриба орттирган наққош ушбу мухташам саройини бетакдор нақши нигор ва юксак дид билан безатиш масъулиятини ҳис қилиб, шу ишнинг урдасидан чиқариш ўзида куч топди. У саройнинг уруш пайти ярадорлар учун госпиталь вази-расини ўтаб, кейинчалик катта ёнғин оқибатида қулга айланганидан хабар топ-гач, бинога мос безак тан-лади. Хар томонлама

пишиқ лойиҳасининг кам-харжлигини, ҳатто эшик-нинг қайси томонга очили-ши қулайлигини, тахминан икки куб метр ёғоч сарф-ланишини ҳайъат аъзола-рига маълум қилди. Мил-лий интерьер тарихи, қадимги ўзбек уйларининг

«Мана шунини ёпиштириб кўрайлик-чи», деди у шоғирларига, Қараса, худ-ди тиллага ўшаб товлана-ди! Ёш наққош лаборатори-яда шоколад қозони тарки-бини текширди. Мутахас-сислардан «Сув, намга ўта-чидамли, қуёш нуридан пана

ички тузилиши, наққошлик-нинг нозик элементларини пухта билган ёш хунарманд танловда голиб чиқиб, ишни бошлаб юборди.

Уста нақшлар хили, сис-темаси ўзгариб кетаётган бир пайтда оғир ва совуқ ранглар ўрнига ёрқинларидан фойдаланди. Нур ва соя ўйинини ҳисобга олган ёш хунарманд устозидан ўрганган нақшларни қўлла-ди. Иш яримлагач, картон-дан модел, қолип қилиб бўрттириб ишланган сариқ-рангли нақшнинг юза қис-мини тилла билан безатиш керак эди. Бу хомашёни қаердан олиш мумкин?

Уша қуни тушлик маҳали

қилинса бас», деган жавоб-ни эшитгач, кўнгли ёриш-ди. Қандолат фабрикасига йўл олган наққош Германи-ядан келтирилладиган ушбу маҳсулотдан бир ўрамини олиб келиб, бино пештоқи-да ёпиштириб кўрди. Нати-жа чакки эмас.

Бирок ҳали иш тугамаси-даноқ вазият қалтис тус ола бошлади. Уч-тўрт нотаниш киши келиб, наққошни са-волга тутди: “Олтинни қаер-дан олдингиз? Бошлаган ичингиз тагин жиноят бўлиб чиқмасин!”. Уста қулибгина «Ахир, бу шоколад ўрашда ишлатиладиган зарқоғоз-ку».

Улр нақши

дея масалага ойдинлик киритгач, вакиллар елка қисиб, ажабланганча изига қайтди-лар.

Аммо комиссия аъзола-ри қарор чиқаришга ҳамон иккиланарди. Қурилишни тўхтатиш ҳақида буйруқ кел-ган. Устанинг кўнгли гаш. Битай деб қолган ишдаги ял-тироқ нақшлар кўчириб таш-ланди. Таассуфки, ўша давр-да миллий хунармандлиги-мизга нисбатан салбий му-носабат ёш ва истеъдодли наққошнинг санъати олдида ожиз қолди: саройда ишни давом эттириш мумкинлиги тўғрисида хушxabар келди. Кўзни қувнатувчи санъат асари ҳам тайёр бўлди. Ушанда Анвар Илхомов нақ-қошлиқда деярли унутилаёз-ган кундал —

тилла билан иш-лаш услубини қайта тиклаган эди.

Туташмалар тилсими

Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган санъат арбо-би, давлат муко-

фоти совриндори ва Бади-ий академиянинг олтин ме-дали соҳиби Анвар Илхомов давлат аҳамиятига молик кўплаб иншоотларни бежи-рим нақши нигорлар билан безатган қўли гул усталар-дан. У кишининг ижод на-муналари бисёр. Хар гал қайсидир объектда иш бошлар экан, устозлари ўғити, киёфаси кўз ўнгида турди.

...Боғча давридаёқ киши-ни ажабтовур расмлари бил-лан қўйил қолдирувчи бола-кайга тенгқурларининг ҳава-

си баланд эди. Шайхонто-хур туманидаги 119-мактаб-нинг тасвирий санъат фани ўқитувчиси унинг нодир иқтидорини пайқаб, Ўзбекистон халқ рассоми Абдужалил Ҳакимовнинг нақ-қошлиқ тўғарагага бошлаб борган эди.

Наққошлиқдаги таомил-га кўра, даставвал бола қўли ўрганиши учун бос-қичма-босқич ўн хил нақш чизиши, сабр-қаноатли бўлиши, диққат-этиборни жамлай билиши керак. Ан-вар чизган дастлабки на-муналар устозини ҳайрат-га солди, у бемалол иккин-чи босқичга ўтавериши мумкин. Янги туташмалар қўшилган, бир-бирига боғ-ланган нақшларнинг тобо-ра мураккаблашиб бориши, элементлар намунага аниқ-тиник ўхшамагунча, қайта-қайта чизилиши ёш рас-сомга унчалик қийин туюл-масди. Устози Абдужалил аканинг гаплари ҳали ҳамон қулоқлари тагида: «Бу худди алифбони ўрга-нишдай гап, ўғлим! Аввал ҳарфлар, кейин уларни бир-бирига қўшиб, сўз ва гап тузилади. Шу тариқа савод чиқарасиз! Гулли нақш композицияси мукам-мал ўзлаштирилган, ранг берилади ва барчасини жамлаб, альбом қилиш ке-рак. Сўнгра бўлақларни қўлда кўчириб чизинг. Жа-раён яна қайтарилди. Буюм устига нақш чизиш, бўяш сир-асрорлари ке-йинги босқичда давом эта-ди». Уста олдидан мурак-каблик сари кетувчи туташ-малар тилсимиини ҳаёт до-имий ҳаракатдан иборат эканлиги билан боғлайди. Инсоннинг ўлчовли умри-да тинимсиз ҳаракат, ин-тилиш, истеъдодни юзага чиқариш — устунлик қила-ди.

Мактабни битиргач, ёш мутахассис республика миллий рассомлик ва ди-зайн коллежиде ўрта мах-сус маълумот олди. Нақ-қошлик гуруҳида ўқишининг дастлабки кунларидаёқ у ўз истеъдоди билан ўқитувчи-лар назарига тушди.

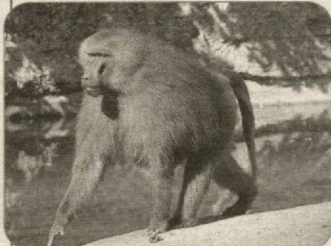
(Давоми 16-бетда)

2017-yil 14-yanvar, № 4 (8965)

МАЙМУНЛАР НЕГА ГАПИРМАЙДИ?

Франция ва АҚШ олимлари гвинея павианлари (*Papio papio*) инсонларга ўхшаш товуш чиқаришини аниқлагани ҳақидаги батафсил маълумот «*PLoS ONE*» журналида чоп этилди.

«Science News»да ёзилишича, ушбу жониворларда сўзлашув тили базасига оид элементлар тахминан 25 миллион йил олдин вужудга келган.

Мутахассислар «*Papio papio*» номли итгумшук маймунар чиқараётган овозларни қайд этиб борган. Ёзиб олинган овозлар ўрганилганда улар [y], [o], [э], [a] ва [й] товушларини худди одам каби талаффуз қилиши маълум бўлди. Олимларнинг фикрича, мазкур ўхшашлик икки сут эмизувчининг қадимий сигнал тизими келиб чиқиши бир хил бўлганидан далолат беради.

Приматлар унли товушларни талаффуз қилганида, ҳиқилдоғи шакли ўзгармаган. Демак, уларнинг товуш чиқариш хусусияти тилининг тузилиши билан боғлиқ. Чунки гвинея павианлари ва одам мушаклари шакли ўзаро мутаносиблиги каби тили тагидаги қавариги ҳам бири-бирига ўхшайди.

Тадқиқотчилар инсонда сўзлаш қобилияти бундан 70—100 минг йил олдин оғиз бўшлиғи эволюцияси тўғрисида пайдо бўлган, деган альтернатив қарашни илгари суради. Аммо янги изланишларга кўра, «*Homo sapiens*»дан фарқли ўлароқ, «*Papio papio*»ларнинг овози шакланмай қолишига анатомик имкониятлари сабаб бўлмаган. Бойси, 25 миллион йил олдин улар товуш чиқариш борасида бир хил бўлган.

ТЎЙИБ УХЛАШ УЧУН ШАРОИТ ЯРАТИНГ

«*The Telegraph*» нашрида келтирилишича, британиялик тиббиёт ходимлари инсон 50 ёшдан ошганда соғлом уйку, яъни тўйиб ухлаши учун шарт-шароит яратишига тўғри келади, деб ҳисобламоқда.

Тадқиқотчилар ушбу фикр ўз тасдиғини топиши учун кўнгиллилардан кароватга оёғидаги иссиқлик сақланиши учун пайпоқларини ечмай ётишни талаб қилган ҳамда уларни безовта қилмаслиги учун хона ичидаги мушук ёки кучукни ташқарига олиб чиққан. Шунингдек, ётишдан уч соат олдин овқатланиш, суюқлик, жумладан, алкоголь маҳсулотлари ичишдан тийилишни ва гажетлардан фойдаланмасликни маслаҳат берган.

Мутахассисларнинг фикрича, ётоқхона оқ ёки кўк рангда эмас, балки қизғиш тусда бўлса, мароқли уйкуга халал бермас экан. Қолаверса, ухлашдан олдин иссиқ ваннада чўмилиб олиш уйку лаззатини янада оширади.

Барқарор уйку вазнинг физиологик меъёрларга мос бўлиши, жисмоний фаоллик ортиши ҳамда чекишни осонгина ташлашга ёрдам беради. Агар шунда ҳам уйку келавермаса, ўрндан туриб, бир муддат ташқарига чиқиш лозим. Шунда хаёлга уйқусизлик билан боғлиқ ёқимсиз фикрлар келмайди.

З.ХОЛОВ тайёрлади.

реклама • эълон • реклама • эълон • реклама • эълон • реклама • эълон • реклама • эълон • реклама

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги 2017-2018 ўқув йили учун умумтаълим мактабларига нашр этилиши режалаштирилган дарсликлар ва ўқув-методик қўлланмаларнинг бошланғич (максимал) қийматини аниқлаб бериш бўйича ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Савдоларга, Тошкент шаҳри, Юнусобод тумани, Амир Темуր шоҳқўчаси, 101-ўйда жойлашган Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг қуйидаги ҳўжалик жамияти устав фондидаги 100% банк улуши тақрорий равишда қўйилади:

		Сотилаётган объект		Савдога қўйилаётган объект бошланғич баҳоси	
T/p	Объект номи	манзили	Асосий фаолият йўналиши	сўм	АҚШ доллари
1.	«XORAZM PALACE» МЧЖ	Хоразм вилояти, Урганч шаҳри, Ал-Беруний кўчаси, 2-уй	Меҳмонхона хизматларини кўрсатиш	24 008 000 000,0	10 528 531,58

Тўғридан-тўғри музокаралар ўтказиш орқали сотиш шартлари:
 Савдо қолиби улуш сотилиш баҳосининг бўнак пули сифатида камида 15 фоиз миқдорини савдо ўтказилгандан сўнг, қолган қисмини олди-сотида шартномасида белгиланган муддатда сотувчининг ҳисоб рақамига тўлаш шарт.
 Савдода иштирок этиш учун талабгор томонидан мажбуриятлар бажарилишининг таъминланиши сифатида тўланган зақалат пули шартнома суммасига киритилади.
 Сотиб олиш учун тўловларни бўлиб-бўлиб тўлаш муддати 7 (етти) йилгача бўлган муддатни ташкил этади.
 Тўғридан-тўғри музокаралар орқали сотиш жараёнида сотилаётган улушнинг бўнак пули миқдори 15 фоиздан кўпроқни ҳамда тўловларни бўлиб-бўлиб тўлашнинг яқиний муддати 7 йилдан камроқ муддатга сотилиши бўйича музокаралар олиб борилиши мумкин.
 Савдо объекти, ҳўжалик жамияти фаолиятини тиклаш мақсадида киритилган маблағлар харидор томонидан белгиланган муддатларда тўлаб берилиши шарти билан сотилади.
 Тўғридан-тўғри музокаралар ўтказиш орқали сотилаётган объектлар бўйича сотиб олиш учун тўловлар бир йўла еки сотиб олиш суммасининг қолдиғига фоизлар ҳисобланмасдан бўлиб-бўлиб, шунингдек, сотиб олиш учун тўловлар тўлиқ тўлангўнга қадар объектни ўзгага бериш ва унинг шаксларга гаровга (ипотекага) қўйиш ҳўқуқсиз (сотувчи — Уэмиллийбанк бундан мустасно) тўланади.
 Ҳўжатларни расмийлаштиришда зарур бўладиган давлат божи, гаров таъминотини таъминлаш билан боғлиқ барча харажатлар (шу жумладан, нотариал тасдиқлаш, объектни баҳолаш ва сўғурталаш билан боғлиқ харажатлар), савдо ташкилотчисига тўланадиган комиссия тўловлар, савдо ташкилотчисининг савдонини ташкиллаштириш ва ўтказиш билан боғлиқ харажатлари ҳамда юзга келадиган бошқа харажатлар харидор маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.
 Савдоларда иштирок этиш учун талабгор қуйидаги ҳўжатларни тақдим этиши лозим:
 юридик шахслар учун — давлат рўйхатидан ўтганлиги тўғрисида гувоҳнома, устав нусхаси, шунингдек, савдода иштирок этиш учун ваколатли вакил номига, унинг шахсини тасдиқловчи ҳўжат нусхаси илова қилинган ҳўлда, қонун ҳўжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома;
 жисмоний шахслар учун — паспорт (истикомат гувоҳномаси) нусхаси, савдода ваколатли вакил қатнашган тақдирда эса, унинг шахсини тасдиқловчи ҳўжат нусхаси илова қилинган ҳўлда, қонун ҳўжатларида ўрнатилган тартибда расмийлаштирилган ишончнома;
 — эълонда кўрсатилган банк ҳисоб рақамига зақалат пули ўтказилганини тасдиқловчи тўлов ҳўжжати нусхаси;
 — икки нусхадаги ёпиқ конвертларга солинган ва қуйидагиларни ўз ичига оладиган талабгор тақлифлари: сотиб олиш тўловларининг тақлиф этилаётган суммаси ва уларни тўлаш муддати, бизнес-режа. Бунда, тақдим этилган ҳўжатларнинг барча варақлари талабгор имзоси ва мўҳри (мўҳр мавжуд бўлган тақдирда) билан тасдиқланган бўлиши лозим.
 Савдода иштирок этиш учун, талабгорлар томонидан тўғридан-тўғри музокаралар ўтказиш орқали сотилаётган улуш бошланғич нарҳининг **1 (бир) фоизи** миқдоридида зақалат пулини «TOSHKENT UNIVERSAL AUKSION SAVDO» МЧЖнинг АТИБ «Ипотекабанк» Шайхонтоҳур филиалидаги МФО: 00425, СТИР: 302071274, 2020 8000 704 929 318 001 ҳисоб рақамига тўлашлари лозим.
 Талабгорлардан юқорида кўрсатиб ўтилган ҳўжатларни ҳамда биуртманомаларни қабул қилиш, расмий иш қўнарида мазкур эълон чиққан кўндан бошланади ва савдо ўтказиш бошланишидан камида **уч соат олдин** тўхташдилади.
 Ушбу банк улуши сотилаётган қорхона билан яқиндан танишиш истағида бўлган талабгорлар, унинг юқорида кўрсатиб ўтилган манзилга бориб танишишлари мумкин.
 Савдоларга тақдим этилган тақлифларни ўрганиб чиқиш, белгиланган савдо қўнари соат **11:00** да бошланади ва қуйида кўрсатилган манзилда бўлиб ўтади:
 Тошкент шаҳри, Миробод тумани, Амир Темуր шоҳқўчаси, 16-«А» уй, 3-қават, 307-хона (Мах-лислар зали).
 Мўрожаат учун манзиллар ва алоқа воситалари:
 Сотувчи (Банк): Тошкент шаҳри, Юнусобод тумани, Амир Тему́р шоҳқўчаси, 101-уй; телефон: 234-11-22, 234-15-60; телефакс: 234-43-31.
 Савдо ташкилотчиси: Тошкент шаҳри, Миробод тумани, Амир Тему́р шоҳқўчаси, 16-«А» уй, 4-қават, 401-хона; телефон: 233-02-49; телефакс: 233-23-40, электрон почта: TUAS_MC@j@mail.ru.

Гувоҳнома № 005357

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги 2017-2018 ўқув йили учун умумтаълим мактабларига нашр этилиши режалаштирилган дарсликлар ва ўқув-методик қўлланмаларнинг бошланғич (максимал) қийматини аниқлаб бериш бўйича ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси резидентлари бўлган, талабларни энг арзон ва қисқа муддатда бажариб берадиган, фаолият юритиш учун тегишли ташкилотлардан берилган махсус лицензия ва гувоҳномага эга бўлган, мулкчилик шаклидан қатъи назар, барча юридик шахслар иштирок этишлари мумкин.

Танлов 2017-2018 ўқув йили учун умумтаълим мактабларига янги ва қайта нашр этилиши режалаштирилган дарсликлар ва ўқув-методик қўлланмаларнинг максимал нарҳларини аниқлаб бериш бўйича ўтказилади.

Дарсликлар ва ўқув-методик қўлланмаларнинг максимал нарҳларини аниқлаб бериш хизмат ҳақи харажатларнинг максимал суммаси 8 365 000 сўмни ташкил этади.

Қўшимча маълумотлар олиш учун Халқ таълими вазирлигининг «Дарсликлар ва ўқув-методик адабиётларнинг янги авлодини яратиш бўлими»га эълон чиққан кўндан бошлаб (шанба ва ақшанбадан ташқари) хар куни соат 10:00 дан 17:00 га қадар қуйидаги манзилга мўрожаат қилишингиз мумкин:

100159, Тошкент шаҳри, Мустақиллик майдони — 5, Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги
 Телефонлар: (0-371) 239-14-01, 239-40-83,
 факс: (0-371) 239-40-81.

Танловда иштирок этиш истағини билдирган ташкилотлар 2017 йил 20 январь куни соат 12:00 га қадар ўз тақлифларини юқорида кўрсатилган манзилга беришлари лозим.

Ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилинг!

Ақсарият ёнғинлар болаларни уйда қаровсиз ва назоратсиз қолдириш ёки газ ва электр мосламаларидан нотўғри фойдаланиш тўғрисида сўз қилиш мумкин. Шундай экан, азиз юртдошлар, шаклан оддий ва беозор бўлиб кўринган гургут, газ ёки электр мосламаларини ишлатаётганда хушёр бўлиш, лоқайдликка берилмаслик лозим.

Бир лаҳзалик бепарволигингиз оқибатида юз берган кўнгилсиз воқеа тўғрисида, мол-мулкнинг, ақилларнинг ҳаёти ва саломатлигини кескин хавф-хатарга қўйишингиз мумкинлигини доимо ёдда тутинг.

Айтиш керакки, бугун Ёнғиндан сақлаш хизмати Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги таркибида мустаҳкам мавқега эга бўлган хизматлардан бири бўлиб, ёнғинларнинг олдини олиш, инсонлар ҳаётини сақлаш, содир бўлган ёнғинларни тезкорлик билан бартараф этиш, жиноятчиликка қарши курашиш ва жамоат тартибини сақлаш борасида ижобий натижа-ларга эришмоқда.

Хусусан, ёнғин хавфсизлиги мавзудаги йўриқномалар, бирламчи ёнғин ўчирини воситаларидан фойдаланиш қоидалари, фавқулодда вазиятларда хизматчиларнинг харажатлари тўғрисида сўхбатлар ташкил этмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, ёнғин балосидан сақланиш учун фақат шу соҳага масъуллар эмас, балки барчамиз ўзаро ҳамжиҳат бўлишимиз, ўз уйимиз, ишхонамизни ўзимиз асрашга интилишимиз зарур. Ҳар бир фуқаро кўндalik турмушида фақат «Ёнғин хавфсизлиги ойлғи» доирасидагина эмас, балки хар куни ёнғин хавфсизлиги қоидаларига қатъий амал қилса, содир бўлиши мумкин бўлган офатлар сони янада қисқаради.

Х.СУННАТОВ,
12-ХЕХ 5-ХЕХ алоҳида пост смена бошлиғи, капитан
Д.КАЛЕНОВ,
 Тошкент Метрополитенини кўриқлаш бўйича ИИБ ЁХБ катта инспектори, сержант

Сарҳадларимиз дахлсизлиги учун

Вақт тезкор. Кутлуғжон мактабни тамомлаб, Бахмал тумани мудофаа ишлари бўлимига қарашли мудофаага кўмаклашувчи "Ватанпарвар" ташкилоти қошидаги ўқув курсига қатнаш бошлади. Машгулотлар давомида ўз қизиқиши ва илм-печанлиги ҳамда намунали хулқи билан тенгдошларига ўрнак бўлди. Чегара қўшинларида муддатли ҳарбий хизмат ўтагач, юрак амрига бўйсунди — ишини миллий армиямиз сафида шартнома асосида давом эттирди.

...2008 йилнинг кузи. Кутлуғжон ўзига билдирилган ишончини сидқидилдан адо этиш асносида ноқонуний йўллар билан юртимиз чегараларини бузиб киришга уринган жиноятчиларга қаршилик кўрсатди. Қонунбузарлар кўлга олинди. Афсуски, уларни зарарсизлантириш чоғида Кутлуғжон қаҳрамонларча ҳалок бўлди.

Мард ва жасур посбон Кутлуғжон Раҳмонов 2009 йил 14 январда Биринчи Президентимиз фармониغا кўра, вафотидан кейин "Жасорат" медали билан тақдирланди. Унга "Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 20 йиллиги" ҳамда "Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизматида 20 йил" эсдалик нишонлари ҳам берилди. Бундан икки йил муқаддам унинг номини абадийлаштириш мақсадида ўзи туғилиб, вояга етган маҳалласи "Кутлуғжон" деб номлангани эса яқинларини янада мамнун этди.

Тоғ бағридаги мўъжазгина шинам уйдан Кутлуғжоннинг синфдош ўртоқлари ва қадрдонлари қадами узилмади. Улар Шоира аяни ёлғизлатмай, ҳам маънавий, ҳам моддий томондан кўмаклашиб, юмушларига ёрдамлашди. Маҳалладаги кўни-кўшиларни мактаб ўқувчилари ҳам бу ерга тез-тез келиб туришади. Болалар худди Кутлуғжон ака-

си сингари мард ва жасур йигит бўлиб улғайишни истади.

Бахмал туманидаги 3-умумтаълим мактабда Кутлуғжон Раҳмонов хотирасига бағишлаб бурчак ташкил этилган. Кези келганда айтиш лозимки, Кутлуғжоннинг ота-онаси Абдуманноп ака ва Шоира опа узок йиллар ёш авлодга таълим-тарбия берган, элу юрт фаровонлиги йўлида меҳнат қилган.

— Фарзандимиз ватанимиз тинчлиги ва осейишталлигини таъминлаш ҳар бир йигитнинг муқаддас бурчи эканини жуда эрта англаб етганди, — дейди Шоира Раҳмонова. — У дарсдан бўш вақтлари ҳарбийлар, айниқса, чегара посбонлари ҳақидаги бадиий китобларни ўқир, фильмларни томоша қилар ва суратлар чизарди. Гарчи бугун у орамизда жисман бўлмаса-да, бир мард ҳарбийнинг онаси эканимдан ғурурланаман.

Айни кунда ўқув даргоҳида ташкил этилган бурчакда қисм чегара қўшинлари ҳаётини акс эттирувчи стенд, буклет ва кўплаб фотосуратлар мавжуд. Йигирма олти йил умр кўрган жасур посбоннинг онасига йўллаган самимий мактублар ҳам шу ерда сақланган.

Абдулла САИДОВ

Жиззах вилояти

Mardlar xotirasi o'chmaydi

Халқимизда "Эр йигит Ватан учун туғилади", деган гап бор. Ҳа, хонадонларимизда ўғил фарзанд вояга етар экан, унинг қалбига мардлик, жасурлик, киндик қони тўқилган заминга муҳаббат, юрта саноқат туйғулари синдирилади. Бугун замонавий талабларга жавоб берадиган, профессионал тайёргарликка эга Куролли Кучларимиз сафида хизмат қилаётган ўғлонларнинг барчаси ана шундай фахрлилар соҳибидир.

Izhor

Ватанни мардлар қўриқлайди

Уларга ҳавас қилиб, ҳарбий хизматга бориш ва йигитлик бурчини адо этишни истаётганлар сафи кундан-кунга кенгайиб бораётгани қалбларда чексиз фахру гурур уйғотади. Республикаимизнинг турли вилоятларида, ўз уйдан узокда йигитлик бурчини адо этаётган ватанпарварларимизга ҳавас қилиб, аскарлик либосини кийишга ошиқаётган, ҳарбий хизматга чақирув қоғози келишини интиқлик билан кутаётган ўсмирларимиз ниҳоятда кўплиги янада қувонарлидир.

Ҳаётга катта орзу-умидлар, улкан режалар билан қадам қўяётган ёшларимизга доим қуйидагиларни айтгим келади: «Болаларим, мард йигитлар! Сиз учун она каби Ватан ҳам битта ва ягонадир. У барчамизга нондек азиз ва бетакрор Ўзбекистондир. Ота-боболарингиз, улуг аجدодларимиз руҳи кўним топган, хоки ётган тупроқни кўз қорачиғидек асраб-авайлаш сизнинг муқаддас бурчингиз, имон-эътиқодингиз мустаҳкамлиги нишонидир. Сиз ўз ҳаётингизнигина эмас, балки сизга ишонган

ота-онангиз, устозларингиз, гўдаклар, халқингиз ва Президентингиз ҳаётини ҳам муҳофаза қилиш учун дунёга келгансиз. Мана шу оғир, аммо ўта шароитли синондан ўтсангиз, Ватан сизни олқишлайди, онангиз оқ сўтига рози бўлади».

Бугун 14 январь — Ватан ҳимоячилари куни ҳамда Куролли Кучларимиз ташкил этилганнинг 25 йиллиги байрамини кенг нишонлаяпмиз. Бу кун аслида тинчлик билан муносабати билан жойларда эзгу гоё ва чуқур маъназмун касб этган шiorлар остида маънавий-маърифий мавзудаги тадбирлар ўтказилмоқда. Уларда ҳарбий ватанпарварлик туйғуси тараннум этилмоқда. Бу эса Ватан ҳимоячилари куни шуккуҳи йил бўйи кезиб юришини таъминлашига ишонаман.

Темур РЎЗИЕВ,
Нурота туманидаги
27-умумий ўрта таълим
мактабининг фахрий ўқитувчиси

Ўтда тобланган шараф

Бу шундай бурчки, уни ўз жонини гаровга қўйиб, ўзгара ҳаётини асраб қолишга эришганлар адо этади. Шунданми, тилсиз ёв билан "жангга киришиб, душмани мағлубиятга учратганига" мақтовга, шарафга, шонга лойиқ топилди.

Уларнинг беминнат хатти-ҳаракатлари туфайли хавф билан юзлашган инсонлар ҳаёти моддий бойликларимиз, уй-жойларимиз асраб қолинади.

Улар ёнгин хавфсизлиги ҳодимларидир. Ана шундай бурч вакиллари орасида Тўлқин Аслонов ҳам бор.

"Бола бошидан", дейди доно халқимиз. Ёшлигидан ҳарбий бўлишни ният қилган қаҳрамонимиз болалигида дадасининг ҳарбий формаси елкасидаги юлдуз нуҳасини қоғоздан ясаб, ўзининг қўйлагига тақиб юрганни кўп эслайди. У ота касбига меҳр кўйди. Нафақага чиққан Олим Аслонов эса ўғлининг касбини эгаллашни эшитиб фахрланди. Унинг бу қизиқшларини қўлаб-қувватлади. Фарзандининг ниятлари ушालиши учун шароит яратиб берди.

Ёшликдаги қизиқшлар бўлгуси Ватан ҳимоячисини кун келиб жиддий машгулотларда ўз устида шижоат билан ишлаш, тинимсиз жисмоний машқ қилишга етаклади. Ниҳоят ши-

жоатли йигитнинг орзулари рўёбга чиқди. 2001 йили ёнгин хавфсизлиги олий техник мактабни тамомлаб, дастлаб хизматни вилоятимиз ёнгин хавфсизлиги бошқармасида бошлади. Қандай топшириқ берилмасин, сидқидилдан хизмат қилиб, бор билим ва маҳоратини ишга солишга астойдил ҳаракат қилди.

— Касб тақозоси билан хавфли ҳолатларга кўп бор дуч келамиз, — дейди Тўлқин Аслонов. — Жабрланганларни қутқарганимизда эса ўз-ўзимиздан мамнун бўлиб кетамиз. Шарафли касбда фаолият кўрсатаётганимиз, одамларга озми-кўпми нафимиз тегаётганидан фахрланамиз.

Вилоят ИИБ ёнгин хавфсизлиги бошқармаси бўлим бошлиғи Тўлқин Аслонов намунали фаолияти, ҳамкасбларига ўрнак бўлаётгани, халқимиз осейишталлигини таъминлаш йўлида қилаётган хизматлари учун "Шўхрат" медали билан тақдирланган.

Ҳа, Ватани ҳимоя қилиш фуқаролик бурчимиз. Куну тун маҳалламиз, шахримиз, элу юртимиз тинчлиги, осейишталлигини асрайдиган кишиларнинг фидойилиги, бу бурч ҳар қадамда, ҳар кунги, ҳар биримизнинг вазифамиз эканлигини, қолаверса, унинг нечоғлик шарафли эканини тақрор-тақрор англашиб туради бизга.

Хулқар РАЖАБОВА

Ватани севишни ўргатди онам, онамни севишни ўргатди Ватан!

Мутафаккир бобомиз Абдулла Авлоний Ватан туйғуси энг инсоний, энг мўътабар туйғулардан бири эканлигини таъкидлаб, шундай дегани тез-тез кўнглимдан ўтади:

"Биз Туркистонликлар, ўз ватанимизни жонимиздан ортқ суйдигимиз каби, араблар Арабистонларини кўмлик, иссиқ чўллари, эскимулар шимол тарафларини, энг совуқ қор ва музлик ерларини бошқа ерлардан зиёда сўярлар. Агар суймасалар эди, ҳавоси яхши тириклик осон ерларга ўз ватанларини ташлаб, ҳижрат қилурлар эди".

Энг мазмунли иншо

Инсон учун мўътабар зот — она, муқаддас маскан — Ватан! Бу икки сўз олам пайдо бўлибдики, бир-бири билан ўзаро ҳамоханг ва боғлиқ. Унинг бирини ардоқлаш иккинчисини ҳам ўз-ўзидан севишга ўргатади. Бу туйғу инсоннинг ақлини таний бошлаган пайтларданок пайдо бўлиб, улғайган сари катталашади, унинг қон-қонига сингиб боради.

Ўшанда 8-синфда ўқирдим. Она тили ва адабиёт фани ўқитувчимиз Манзура Умедова "Ватан" ҳақида иншо ёзиб келишини уйга вазифа қилиб берди. "Ватан" ҳақида ёзиладиган энг яхши иншо меники бўлишини истардим. Аммо бу иш осон эмас. Синфдошларим Гулноза, Соҳиба, Роҳиладан "ошириб" ёза оларимканман? Ишга эрта кетиб, кечда ҳориб қайтгани учун онамдан ёрдан сўрашга уялдим. Режа туздим. Қоралагани ёзиб ўчирвердим, Ватан мавзусидаги энг чиройли фикр меники бўлиши керак, деган фикр каминанага тинчлик бермайдими. "Ватан бу — киндик қони тўқилган жой!". Бу сўзни ҳамма айтди. "Ватан бу — туғилиб ўсган она макони!", "Ватан бу — озов да ҳур диёр!". Ёзганларимдан кўнглим тўлмасди. Онам ёнимга келиб нега хунюним ошаётганини сўради. "Ватан нима?

Ватан нимадан бошланади? Мен ватани қандай севаман?" каби режаларимга ўзгартириш киритдик. Ҳамид Олимжоннинг тўрт мисраси билан иншонини бошладик:

**Шодлигим кўкка сиймас,
Битмас бахтим бор маним.
Мени бахтиёр қилган,
Шу энглимас Ватаним.**

"Ҳақиқатдан, инсон зоти борки, унинг шодлиги, чексиз орзулари ўзи туғилиб ўсган Ватанда содир бўлса, бу қанчалар улкан бахт. Ватан ҳақидаги таърифлар шу учун ҳам поёнига асло етмас. Шоир ҳофизлар

Tuyg'u

хонишида Ватан, ёзувчию рассомлар асаридан юрт мадҳи! Ватан ҳақида гапирганлар чарчамас, унинг учун курашувчилар кучига-куч, шижоатига шижоат қўшилади. Ватан мен учун ота-онам, ўз оиламдан бошланиб, қавму-қариндош, маҳалла-қўй, дўсту ёр билан қўлоқ ёзиб, ўз сарҳадини кенгайтириб боради..." Фикрларим қуйилиб келади, тўхтатолмайман, беихтиёр шоир сатрлари қоғозга тўкилади:

**Ватан — она сўзи нақадар лазиз,
Сенсан ҳар нарсадан мўътабар азиз.
Ҳўрматингни сақлар ҳар бир ўғил-қиз,
Муқаддас, мўътабар, улуг ватаним,
Шарафлар шонларга тўлиқ ватаним,
Ўлсам айрилмасман**

кучоқларингдан...

Алламаҳалга қадр иншо ёздим ва негадир шоирнинг илк жумласини қайта-қайта ўқигим келади. Онам айтган сатрлар ижодий ишимга ўзгача мазмун бағишлагандек бўлди.

Икки кун ўтиб иншоларимиз баҳоси эълон қилинди, энг мазмунлиси меники экан...

Бобур МҮМИНОВ,
Чилонзор туманидаги 90-мактаб
директорининг маънавий-маърифий
ишлар бўйича ўринбасари

2017-yil 14-yanvar, № 4 (8965)

Пульсометрик тахлил ўтказиш методикаси

Спорт амалиётида дарсни назорат қилиш ва юкломани аниқлаш учун пульсометрик тахлилдан фойдаланилади. Бунда дарс бошланишидан олдин бир ўқувчи танлаб олинади ва унинг 10 сониядаги юрак уриш сони аниқланади. Пульсометрик тахлил ўтказишда секундомер ишлатганингиз маъқул. Дарс бошланиши билан бир вақтда, дарс якунлангунча (45 дақиқа) секундомер ишлаб туради.

Дарс бошлангач ҳар 5-6 дақиқадан кейин ўқувчининг пульси 10 сонияда қанча уриши аниқланиб, жадвалга мос равишда ёзиб борилади. Дарс тугагандан кейин пульсни аниқлаш учун олинган ҳар бир 10 сониядаги юрак уриш сони 1 дақиқига кўпайтирилиб, пульсометрия натижалари тахлил қилинади.

Дарсни тахлил қилишда қуйидагиларга эътибор қаратиш керак: 1) Дарснинг вазифаси; 2) Дарснинг шакли ва тури; 3) Дарс бошлангунча ўқувчиларнинг фаолияти; 4) Дарс бошлангунча ўқувчининг пульси; 5) Дарс давомида ўқувчининг пульси ўзгариши ва унинг сабаблари; 6) Дарснинг айрим қисмларида ва бутун дарс давомида юкломалар хилма-хиллиги; 7) Дарс якунида ўқувчи пульси кўрсаткичлари; 8) Дарс тугагандан кейин 5 дақиқа давомида қайта тикланиши.

Шундан келиб чиққан ҳолда, дарс якунида керак бўлса, юкломаларни ўзгартириш тўғрисида кўрсатма ва таклифлар киритиш мумкин.

Намунавий дарснинг пульсометрик тахлили
Дарс ўтказиладиган сана ва синф: ***
Кўзатилаётган ўқувчи: ***
Дарс мавзуси: Гимнастика.

А) Саф машқлари — бир қатордан икки қаторга сафланиш; Б) Бююмсиз УРМ бажариш; В) Гимнастикада ўз-ўзини химоя қилиш машқлари.
Дарс мақсади: 1. Ўқувчиларга гимнастика техник-тактик усуллари ўргатиш.

Дарснинг вазифалари: 1. Таълимий: ўқувчиларга гимнастика техникасини ўргатиш, уларнинг жисмоний қобилиятлари, чидамлиликини ривожлантириш.

2. Ривожлантирувчи: ўқувчилар соғлиғини мустаҳкамлаш, ҳаётий зарур бўлган жисмоний қобилиятларини, жисмоний сифатларини ривожлантириш.

3. Тарбиявий: ўқувчиларни чиниқтириш, бардошлигини ошириш, кучни тўри тақсимлашга ўргатиш, жамога нисбатан ҳурмат ҳиссини уйғотиш, инсонийлик ва ватанпарварлик гоёсини ривожлантириш.

Дарснинг услуби: «Гуруҳли», «Кўрсатмали», «Амалий машқлар бажариш».

Керакли анжомлар: секундомер, гимнастика тўшақлари, кўшпоя, аргамчи ва кўргазмали воситалар.

Ўтиш жойи: спорт зал.

Дарс қисмлари	Ўқувчилар фаолиятининг мазмуни	Пульснинг ҳисобга олинган вақти	10 сонияда	1 дақиқда
Кириш қисми. 10—15 дақиқа	Дарс бошлангунча		12	72
	Дарс бошлангунда	00"		
	Сафланиш	2' 00"	12	72
	Дарс мақсади, вазифаси билан таништириш			
	Саф машқларидан кейин			
	Юриш (оёқ учидан ва товоннинг ён томонида)	3' 00"	13	78
	Югуриш (тиззани баланд кўтариб, қайчи усулида)	3' 30"	20	120
	Нафас ростловчи машқларни бажариш	5' 00"	18	108
	Умумий ривожлантирувчи машқлар:	7' 00"	16	96
	3 та машқдан кейин			
5 та машқдан кейин	9' 00"	14	84	
7 та машқдан кейин	12' 00"	18	108	
Асосий қисм. 20—25 дақиқа	Махсус ривожлантирувчи машқлар Синф ўқувчиларини уч гуруҳга бўлампиз; 1-гуруҳ саф машқлари бўйича шуғулланади;	14' 00"	20	120
	2-гуруҳ бююмсиз УРМ;	18' 00"	23	138
	3-гуруҳ гимнастикада ўз-ўзини химоя қилиш машқларини бажариш (белгиланган вақтдан сўнг гуруҳлар ўринларини алмаштириб шуғулланишни давом эттиради).	25' 00"	25	150
	Эгилувчанликни ривожлантирувчи машқлар	35' 00"	22	132
Якуний қисм. 3—5 дақиқа	Сафланиш, юриш, нафасни ростловчи машқлар	42' 00"	18	108
	Фаол қатнашган ўқувчиларни баҳолаш. Уйга вазифа бериш.	44' 00"	16	96
	Дарсни якунлаш. Хайрлашиш.	45' 00"	14	84
	Дарс якунлангандан 5 дақиқа кейин.	50"	12	72

Сабоҳат АМИНОВА,

Тўртқул туманидаги 30-умумий ўрта таълим мактабининг жисмоний тарбия фани ўқитувчиси

Сирдарёлик беш карра чемпион

Спорт билан шуғулланган инсон соғлом ва ҳар томонлама етук бўлиб улгайиши ҳеч кимга сир эмас. Жисмоний ва маънавий жиҳатдан ривожланган, фикри теран, дунёқараш кенг ёшлар эса давлатнинг энг улкан бойлигидир. Бугун спортга қизиқаётган ёшларимиз сони кундан-кунга кўпайиб бораётгани сабаби ҳам шунда.

Ана шундай иқтидорли ўсмирларимиздан бири Асадулла Қулболаев ёш бўлишига қарамай, спорт соҳасида қўллаб ютуқларга эришишга улгурди. У Сирдарё вилояти Боёвут туманидаги Шароф Рашидов маҳалласининг фаҳрига айланган — кексаю ёш унга ҳавас қилади. Спортни севган Асадулла мактабда таълим олиш билан бирга, дарсдан кейинги бўш вақтидан унумли фойдаланиб, Гулистон шаҳрида жойлашган 15-умумтаълим мактабда очилган яккакураш тури — ояма-кийокушин-кай билан шуғулланиди. Унга бу замонавий спорт турини тажрибали мураббийлари Азизбек Мусурмонов ҳамда Дурдона Нормухаммедова ўргатди.

Асадулла тажрибаси ошиб, маҳорати тобланган сари мусоба-

қалардаги иштироки сонини оширди, пировардида республикамизнинг барча вилоятларини кезиб чиқди. Мухими, ана шу вақт ичидан у 5 карра Ўзбекистон чемпиони бўлди.

— Туманимиздаги 34-мактабни аъло баҳоларга тугатиб, айни вақтда Гулистондаги 1-педагогика коллежининг 2-босқичида ўқияман, — деди А.Қулболаев. — Инсон ким бўлишидан қатъи назар, ўқиш, билим олиши ва бир касбнинг устаси бўлиб етишиши лозим. Шу боис ўқишни ҳам, дам олиш ва спортни ҳам тенгма-тенг олиб боришга ҳаркат қиламан. Икки йилдан буён дарсдан кейин комбат-айкидо билан шуғулланаёяман. Менинг ҳар бир ютуғимда Даврон Омонов ҳамда Жавоҳир Давронбеков каби мураббийларимнинг хизмати беқиёс.

Асадулла ўтган йилнинг сентяб-рида Қозғистонда комбат-айкидо бўйича ўтган Осиё чемпионатида 1998-1999 йилларда тугилган болалар ўртасида 60 кг вазн тоифасида куч синашиб, икки йўналиш — fullp-контакт ва layt-контакт брасида кумуш ва бронза медаллари соҳиби бўлди. У келаси мусобақада ўз жавонини олтин медал-

лар билан безашни ният қилган. Асадулла билан суҳбатлашиб, эришган совринлари, медалларини кўздан кечирарканмиз, унинг иштиқоли порлок эканига, ҳали бундан ҳам юксак марраларни забт этишга кучи ва имконияти етишига ишондик.

Суннатилла УСАНОБОВ,
Боёвут туманидаги
34-умумтаълим мактаби
ўқитувчиси

«БАРСА» ЕТАКЧИЛИК ҚИЛМОҚДА

«Eurosport» нашрида келтирилишича, УЕФА кўна қитъанинг 2015-2016 йилги мавсумда футболчилари учун энг кўп маош тўлаган клублар рейтингини эълон қилди.

Рўйхатда Каталониянинг «Барселона» жамоаси 340 миллион евро билан етакчилик қилаётган бўлса, Испаниянинг яна бир клуби «Реал» Мадрид ўз вакилларига 289 миллион евро сарфлаган. Кучли учликдан Лондоннинг «Челси»си (Англия) ўрин олган. «Аристократлар» учун ўтган мавсум мобайнида жами 284 миллион евро маош тўланган.

Рўйхатнинг кейинги погоналаридан «Манчестер Сити» (276), «Манчестер Юнайтед» (266), «ПСЖ» (255), «Арсенал» (250), «Бавария» (236), «Ливерпуль» (216) ва «Ювентус» (198) каби клублар ўрин олган.

17 КАРРА ГОЛИБ — 17-ЎРИНДА

Швейцариялик ракеткачи Рожер Федерер сўнгги 15 йилда илк марта кучли ўнликдан ташқарида қолди. Бу кетишда у ҳатто дастлабки йигирматаликка ҳам киритилмаслиги мумкин.

АТР расмий сайтига жойлаштирилган рейтингга кўра, «Australian Open-2017» ташкилотчилари теннисчилар рўйхатини маълум қилди. Унда биринчи рақамли теннисчи сифатида британиялик Энди Маррей кўрсатилган. 2-рақамли ракеткачи эса сербиялик Новак Джокович ҳамда учинчи теннисчи сифатида канадалик Милош Раонич қайд этилди.

Бир неча йилдан буён кучли учликда қайд этиб келинаётган Роже Федерер бу сафар 17-рақамда кўрсатилган. Ваҳоланки, у «Катта дубулға» турнирларида 17 бор ғалаба қозongan.

Хотин-қизлар рейтингига эса Анжелик Кербер (Германия), Серена Уильямс (АҚШ) ва Агнешка Радваньска (Польша) кучли учликдан жой олган.

НАТИЖАЛАР БЕКОР ҚИЛИНДИ

Халқаро Олимпия кўмитаси (ХОК) 2008 йилги Пекин олимпиадасида олтин медалларни қўлга киритган хитойлик оғир атлетикачи аёллар — Цао Лэй, Чэнь Сеся ва Лю Чуньхунга тегишли допинг-намуналарни қайта текширди ва уларни медаллардан маҳрум қилди.

Ташкилот расмий сайтида ёзилишича, Цао Лэй 75 кг.гача, Чэнь Сеся 48 кг.гача, Лю Чуньхун 69 кг.гача вазн тоифасида олтин медалларни қўлга киритганди.

Шунингдек, мазкур олимпиадада ядро улоқтириш борасида бронза медал билан тақдирланган беларуслик Надежда Остапчук, Лондон олимпиадасида қатнашган оғир атлетикачилар — туркиялик Сибель Симсек, озарбойжонлик Интигам Заиров ва Норайр Варданяндан ўша вақтда олинган намуналардан ҳам тақиқланган воситалар топилган.

Допинг билан боғлиқ можаролар туфайли Пекин ва Лондон олимпиадаларидан 1243 допинг-намуна танлаб олинган. Қайта текширишлар натижасида Пекин ва Лондон олимпиадаларида қатнашган жами 98 спортчи намунасида тақиқланган моддалар борлиги аниқланган.

Н.ЭРМАТОВА тайёрлади.

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети Касаба уюшмаси кўмитаси математика факультети «Эҳтимоллар назарияси ва математик статистика» кафедраси доценти Абдусуннат Джамирзаевга акиси **Абдуҳаким ДЖАМИРЗАЕВ**нинг вафоти муносабати билан таъзия билдиради.

Ташкент вилояти халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш институти раҳбарияти институтнинг катта ўқитувчиси

Башорат **МАРДОНОВА**нинг вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига таъзия билдиради.

Ушр нақши

(Давоми. Боши 12-бетда)

Берилган топшириқларни аъло даражада бажарар, дарсдан кейин ганчкорлик, ёғоч ўймакорлиги гуруҳлари машгулотларини кузатар, ўз устида мунтазам ишлар эди. Бу ерда гуруҳ раҳбари Тоирхўжа Тўхтаўжаев ва устози Абдужалил Ҳақимовдан кўплаб эскизларнинг амалиётдаги мураккаб жиҳатларини ўрганди. Маҳмуд Тўраев, Маҳмуд Усмонов каби устозларнинг ҳар бир ўғитини ўзига дастуриламал деб билди.

Тарихга назар ташлаб, истиқлолдан олдинги фаолият даврини эсласа, Анвар аканинг кўнгли гашланади. Бу даврда у оқни ҳам таниди, қорани ҳам. Хомашё етишмас, ишлаш учун тузукроқ шароит йўқ. Энг афсусланадиган жиҳати, ўшанда миллий наққошлик анъаналарини сақлаб қолиш ҳеч кимнинг хаёлига келмас, кўпроқ даромад орттириш биринчи даражали мақсад эди. Одатда, ганчкорликда буюмнинг чуқурлиги ва энига кўра, иш ҳақи коэффицентни белгиланади. У қанчалик чуқур бўлса, шунчалик кўп пул тўланган. Натижада айрим усталар нақшни билиб-билмай ўта чуқур қилиб ишлаган. Орадан маълум вақт ўтиб, ўйдим-чуқурликда чанг тўпланиб қолгач, ўз-ўзидан ишининг сифати бузиларди. Қоидага биноан, нақш ишланадиган хона шифтининг марказида 20 фоиз очик жой қолиши керак. Айрим усталар бўш қолиши лозим бўлган жойларни ҳам нақш билан тўлдириб, кўшимча ҳақ олишга интиларди.

Институтда бинолар архитектура-сини яхши ўрганган наққош бу муаммони яхши билар, монументалист, архитектор, ганчкор, наққош ишини бир мақсадга йўналтириш зарур, деган хулосани кўпдан бери ҳеч кимга айтолмасди. 1971 йили ҳарбий хизматни ўтаб қайтгач, у Абдужалил Ҳақимов бригадасида халқ усталари уюшмаси директори бўлгунга қадар ишлади. 1980 йилдан тасвирий санъат кенгашига раислик қилар экан, гиламчи, заргар, пичоқчи, темирчи, наққош, ганчкор, хайкалтарош, санъатшунослар ҳамкорлиги маҳсули — турли-туман шаклларни кўрди, билди, баҳолашни ўрганди. Анвар Илҳомов раҳбарлигида етти-саккиз чоғли фотогаф, рассом, наққош иштирокида

комиссия тузилиб, лакли миниатюра тажрибасини ўрганиш учун Россияга жўнатилганини у яхши эслади. Наққошликда лак рангни бакувват қилади, ялтиратади. Кўл меҳнати ёрдамида пресс қилиб, печда 70 даража иссиқликда лакни қиздириш технологиясини ўргатаётган мутахассислар бунни, аслида, ўзбеклардан ўрганганини эътироф этишди.

Халқимиз донишмандлиги, ижодкорлиги ва минг йиллар мобайнида синовдан ўтган турмуш тарзини намён этувчи хунармандликнинг бу тури мустақиллик йилларида асрлар қаъридаги умрбўқий, дилбар ва мағрур қадриятларга садоқатли юртнинг янги авлодини юзгага келтирди. Энди эмин-эркин ишлаш, ижод қилиш учун имкониятлар етарли. 70 ёшни қаршилаган тажрибали наққош Анвар Илҳомов ижодий устахонаси доимо гавжум. Истеъдодли шогирдларининг шу хунарга меҳр қўйишида устанинг ўрни ва кўрсатмалари катта.

— Ҳар бир нақш муайян худуднинг ҳаёт тарзига мослашган, — дейди унинг шогирди, «Дўстлик» ордени соҳиби Собир Қосимов. — Кўманчи ха-

лқларнинг нақш чизгилари ҳам анча содда. Аждодларимиз деҳқончилик ёки хунармандлик билан шугуллангани боис, асосан ўтроқ яшаган. Бу миллий наққошлик санъатимизнинг мукамаллигида ҳам акс этиб туради. Устозим Анвар Илҳомовдан санъатнинг худудий ўзига хослигини ўргандим. Бунда ҳеч бир гул ёки белги беҳуда қизилмайди, бири иккинчисини тўлдирди. Хунарни ўзлаштиришда устозимизнинг сабр-қаноати, вақтдан унумли фойдаланиши бизга ҳамиша ўрнак бўлиб келган.

Наққошлик иши кулолчилик, ганчкорлик, умуман, халқ амалий санъатининг кўплаб турлари билан узвий боғлиқ. Мато ва кийимда, идиштовок, китоб дизайни, графикаси, теварак-атроф, кундалик турмушимизни нақш турлари ва шаклу шамойилисиз тасаввур этиш қийин. Бугун чизма ва қолипларни тайёрлашда компьютер технологиясидан фойдаланилмоқда. Анвар Илҳомовнинг компьютер базасида электрон вариантдаги «Ислимий», «Яккабанд», «Китобий», «Гулбарг», «Маргила» каби гул нусхалари мавжуд. Ёғоч, сопол буюмларга нақш солишда наққош

компьютердаги туркум нақш тўпламидан интерьер дизайнига мосини танлаб, нусхасини кўлда оқ қоғозга кўчиради. Кўлбола эскиз нақш солиш учун намуна бўлиб хизмат қилади.

Наққошлик санъатида ўз услубига эга Анвар Илҳомов 30дан ортиқ ижтимоий-сиёсий ва тарихий аҳамиятга молик объектларни безашда иштирок этган. Темурийлар тарихи давлат музейи, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси биноси, пойтахтимиздаги «Туркистон» саройи, «Ўзбекистон» меҳмонхонаси сингари муҳташам биноларда уста-наққошнинг кўл излари бор. У кишининг Россия, Германия, Хитой, АҚШ, Малайзия, Саудия Арабистони, Қозоғистон, Тожикистон, Афғонистон каби давлатларда ўзбек миллий наққошлик санъатини намойиш этгани таҳсинга сазовор. Зеро, оддий бир буюмга ранг, зеб ва меҳр бериб, уни санъат асарига айлантиришни ҳаётининг мазмуни деб ҳисоблайдиган наққош Анвар Илҳомовнинг фаолияти хунармандлик ҳикमतидан сўзлайди.

Дилшод РЎЗИҚУЛОВ,
«Ma'rifat» муҳбири

В.ГРАНКИН олган суратлар.

Ma'rifat

ТА'СИС
ЕТУВЧИЛАР:

Ўзбекистон Халқ та'лими вазирлиги,
Ўзбекистон Олий ва о'рта maxsus
та'лим вазирлиги, Ўзбекистон
Та'лим, fan va madaniyat
xodimlari kasaba uyushmasi
Respublika kengashi.

Бoш муҳаррир Абдусамат РАҲИМОВ

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida
2006-yil 22-dekabrda 0067-raqam bilan ro'yxatga
olingan. Indeks: 149, 150. G-115. Tiraj 58239.

Hajmi 4 bosma taboq. Ofset usulida bosilgan,
qog'oz bichimi A-3. Bahosi sotuvda erkin narxda.

ТЕЛЕФОНЛАР:

qabulxona — 233-50-55;
kotibiyat — 233-99-15;
reklama va marketing bo'limi —
233-42-92(faks), 236-54-17.

ISSN 2030-6416

«Ma'rifat»dan
materiallarni ko'chirib
bosish tahririyat
ruxsati bilan amalga
oshirilishi shart.

Tahririyatga kelgan
qo'lyozmalar taqриз
qilinmaydi va muallifga
qaytarilmaydi.

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasi.
Korxonaning manzili: Buyuk Taron ko'chasi, 41-uy.

O'zA yakuni — 23.15 Topshirildi — 01.10

MANZILIMIZ:
100083, Toshkent shahri,
Matbuotchilar ko'chasi, 32-uy.
Web-site: www.marifat.uz

Dizaynerlar:
Malohat TASHVEVA, Faxriddin RAHIMOV.
Navbatchi muharrir:
Nasiba ERXONOVA.
Navbatchi:
Bobomurod XUDOYBERDIYEV.

1 2 3 4 5 6